

**ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ
Α.Ε.Ν ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΤΣΟΥΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΘΕΜΑ

Οι επιπτώσεις της επιδοτούμενης καταστροφής ελληνικών αλιευτικών εργαλείων στην αειφορία του θαλάσσιου περιβάλλοντος στο αιγαίο

ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ:

ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗ ΣΑΒΒΑ 3883 ΣΑΒΒΙΔΗ ΣΩΤΗΡΙΟΥ 4375

Ημερομηνία ανάληψης της εργασίας:

Ημερομηνία παράδοσης της εργασίας:

<i>A/A</i>	<i>Όνοματεπώνυμο</i>	<i>Ειδικότητα</i>	<i>Αξιολόγηση</i>	<i>Υπογραφή</i>
<i>1</i>				
<i>2</i>				
<i>3</i>				
ΤΕΛΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ				

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ : ΤΣΟΥΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Περίληψη
- Περιγραφή του ελληνικού αλιευτικού στόλου σελ.1-8
- Επιπτώσεις υπεραλίευσης στο Αιγαίο σελ.9-20
- Καταστροφή αλιευτικών εξοπλισμών μέσω επιδοτούμενων προγραμμάτων σελ.21-29
- Επιπτώσεις των επιδοτήσεων σελ.30-33
- Συμπεράσματα σελ.34
- Βιβλιογραφία σελ.35

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο ελληνικός αλιευτικός στόλος χαρακτηρίζεται από έναν μεγάλο αριθμό αλιευτικών σκαφών (14.977 σκάφη στις 31.12.2017) με μικρή χωρητικότητα και ισχύ μηχανών (71.099,90 GT, και 426.600,51 KW), που αλιεύουν παράκτια αποθέματα κατά μήκος της εκτεταμένης ακτογραμμής της ηπειρωτικής χώρας, καθώς και των πολυάριθμων ελληνικών νησιών. Το μεγαλύτερο τμήμα του αλιευτικού στόλου (95,11%) αποτελείται από σκάφη που αλιεύουν με στατικά εργαλεία στην παράκτια ζώνη και η αλιεία είναι πολυειδική και πολυσυλλεκτική. Εκ των σκαφών, μόνον το 1,60% (239 σκάφη) φέρουν πρώτο αλιευτικό εργαλείο γρι-γρι (PS) και στοχεύουν πελαγικά είδη, κυρίως γαύρο και σαρδέλα, ενώ το 1,70% (256 σκάφη) φέρουν πρώτο αλιευτικό εργαλείο τράτα βυθού με πόρτες (μηχανότρατα (OTB)) και στοχεύουν βενθικά είδη, κυρίως κουτσομούρες, μπαρμπούνια, μπακαλιάρους και καρκινοειδή. Όσον αφορά την κατάσταση των αλιευτικών αποθεμάτων, καθώς και την ποσοτικοποίηση των επιπτώσεων των αλιευτικών δραστηριοτήτων, έχουν συνυπολογιστεί στα παλαιότερα δεδομένα και τα δεδομένα που έχουν προκύψει από την υλοποίηση του Εθνικού Προγράμματος Συλλογής Αλιευτικών Δεδομένων των ετών 2014, 2015, 2016, 2017, καθώς κι άλλα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία. Μετά την χρονική διακοπή εφαρμογής του εθνικού προγράμματος συλλογής αλιευτικών δεδομένων κατά το διάστημα 2009-2011 η υλοποίηση του προγράμματος επαναλήφθηκε σταδιακά από το 2012. Οι εκτιμήσεις που προέκυψαν για την αλιευτική δραστηριότητα, καθώς και η κατάσταση των βιολογικά αλιεύσιμων αποθεμάτων, παρουσιάζονται ανά τμήμα του στόλου στα επιμέρους κεφάλαια της έκθεσης. Από το 2003 μέχρι σήμερα ο ελληνικός αλιευτικός στόλος έχει μειωθεί σημαντικά, στα πλαίσια της εφαρμογής των κανόνων της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, κυρίως μέσω της εφαρμογής του μέτρου της οριστικής παύσης των αλιευτικών δραστηριοτήτων, με οικονομική ενίσχυση, από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα Αλιείας. Σύμφωνα με στοιχεία, το μεγαλύτερο ποσοστό μείωσης παρατηρείται σε μικρότερα σκάφη (ολικού μήκους < 12μ.).

Κεφάλαιο 1: Περιγραφή ελληνικού αλιευτικού στόλου

1.1 Καταχώρηση αλιευτικών εργαλείων στις άδειες αλιείας σκαφών

A. ΓΕΝΙΚΑ

- Τα αλιευτικά εργαλεία τα οποία θα καταχωρούνται στα νέα έντυπα αδειών θα πρέπει να προβλέπονται από τις ισχύουσες αλιευτικές διατάξεις. Δεν θα γίνεται καταχώρηση εργαλείων με τοπικές ονομασίες καθώς και εργαλείων με εξειδικευμένα ονόματα όπως Μπατιρμάς, Κλαμπανόδιχτα, Αστακόδιχτα, Ξιφιοπαράγαδα κ.λπ. για τα οποία δεν υπάρχει σχετική ειδική διάταξη.
- Στο νέο έντυπο άδειας δηλώνονται όλα τα αλιευτικά εργαλεία ολογράφως με το κωδικό τους, ενώ στο Κ.Α.Μ. μόνο με τον κωδικό του. Τα υπόλοιπα εργαλεία με τα οποία δραστηριοποιείται το σκάφος και για τα οποία έχει χορηγηθεί σχετική έγκριση, θα αναγράφονται επίσης στο έντυπο των νέων αδειών ολογράφως και με τον κωδικό τους. Τα εργαλεία για τα οποία δεν υπάρχει αντίστοιχος κωδικός μπορούν να αναγράφονται ολογράφως χωρίς κωδικό ή με τον κωδικό ΝΚ.
- Οι αλιείς διατηρούν το δικαίωμα αλλαγής των εργαλείων τα οποία θα δηλώσουν. Σε περίπτωση αλλαγής θα πρέπει να ακολουθηθεί η διαδικασία που ακολουθείται για οποιαδήποτε άλλη αλλαγή στα στοιχεία του σκάφους.
- Η καταδυτική μηχανή δεν αποτελεί αλιευτικό εργαλείο και δεν μπορεί να δηλώνεται ως τέτοιο.
- Το πυροφάνι (μέθοδος αλιείας που περιλαμβάνει καμάκι και τη χρήση φωτεινής πηγής) δεν αποτελεί αλιευτικό εργαλείο και δεν μπορεί να δηλώνεται ως τέτοιο. Οι μέθοδοι αλιείας για τις οποίες υπάρχουν ειδικές διατάξεις και η χρήση βοηθητικών μέσων για τα οποία απαιτείται έγκριση θα αναφέρονται χωριστά στο έντυπο της άδειας αμέσως μετά τα υπόλοιπα αλιευτικά εργαλεία.

B. ΕΙΔΙΚΑ

I. ΑΛΙΕΙΑ ΟΣΤΡΑΚΩΝ: Στην αλιεία οστράκων ως κύρια εργαλεία μπορούν να δηλώνονται ο αργαλειός (DRB) και η τσουγκράνα (DRH). Για την αλιεία οστράκων από σκάφος με χρήση καταδυτικής μηχανής και συλλογή με μικρή τσουγκράνα (χεράκι) θα αναγράφεται στην άδεια ως αλιευτικό εργαλείο ολογράφως το χεράκι με ή

χωρίς κωδικό ΝΚ και επιπλέον η έγκριση αλιείας με καταδυτική μηχανή σύμφωνα με το ΠΔ 227/2003.

II. ΑΛΙΕΙΑ ΔΟΛΩΜΑΤΩΝ Δεδομένου ότι δεν υπάρχει αντίστοιχος Κωδικός για τα προβλεπόμενα για την αλιεία δολωμάτων εργαλεία, θα πρέπει να δηλώνεται ολογράφως στην άδεια με ή χωρίς κωδικό ΝΚ. Για τη χρήση καταδυτικής μηχανής ισχύει ότι και για τα όστρακα.

III. ΣΠΟΓΓΑΛΙΕΙΑ Για τα σκάφη τα οποία δεν έχουν άδεια αλιείας με το εργαλείο Γκαγκάβα αλλά αλιεύουν σπόγγους υποβρύχια με το χέρι και χρήση καταδυτικής μηχανής, κατόπιν ειδικής άδειας χορηγούμενης βάσει του άρθρου 84 του Ν.Δ. 420/70, διαθέτουν όμως άδεια αλιείας για δίχτυα – παραγάδια (κ.λπ.). Τα σκάφη μπορούν να αλιεύουν σπόγγους εφόσον τους έχει χορηγηθεί η ανωτέρω ειδική άδεια και για την περίοδο ισχύος της.

IV. ΔΙΧΤΥΑ - Όταν η παλιά άδεια γράφει στάσιμα δίχτυα (GNS) : Η νέα άδεια μπορεί να περιλαμβάνει μόνο τα στάσιμα δίχτυα. Για την εγγραφή των υπολοίπων τύπων διχτυών θα πρέπει να χορηγηθεί από την Ν.Υ.Α. νέα έγκριση. Όταν η παλιά άδεια γράφει δίχτυα (GNS) : Η νέα άδεια μπορεί να περιλαμβάνει και τους τρεις τύπους διχτυών : απλάδια (GNS) μανωμένα (GTR) και συνδυασμό (GTN) χωρίς νέα έγκριση. Νέα έγκριση απαιτείται για χρήση ειδικών αλιευτικών εργαλείων και μεθόδων (πχ. Κουλούρα, καλαμωτά κ.λπ.) αν δεν αναγράφονται ονομαστικά στην παλιά άδεια τα οποία θα καταχωρούνται και με το όνομά τους.

V. ΠΑΡΑΓΑΔΙΑ Όταν η παλιά άδεια γράφει παραγάδια (LLS): Η νέα άδεια μπορεί να περιλαμβάνει και τους δύο τύπους παραγαδιών στάσιμα (LLS) και παρασυρόμενα (LLD) χωρίς νέα έγκριση, ανεξάρτητα από το εάν το σκάφος είναι εφοδιασμένο με ειδική άδεια αλιείας για μεγάλα πελαγικά. Η εγγραφή στην άδεια των παρασυρόμενων παραγαδιών (LLD) όμως δεν συνεπάγεται και δικαίωμα αλιείας μεγάλων πελαγικών, για την οποία απαιτείται έκδοση «ειδικής άδειας».

VI. ΑΓΚΙΣΤΡΙΑ Τα διάφορα αγκιστρωτά εργαλεία θα δηλώνονται με την γενική ονομασία όπως δίδεται στον Καν. (Ε.Κ.) 26/2004 (Κωδικοί : LHP, LHM, και LTL) και δεν θα εξειδικεύονται

1.2 Περιγραφή του στόλου Ο ελληνικός αλιευτικός στόλος, σύμφωνα με τα στοιχεία του Εθνικού Αλιευτικού Μητρώου (εικόνα 18/5/2018) περιλάμβανε κατά την 31η Δεκεμβρίου 2017 συνολικά 14.977 ενεργά αλιευτικά σκάφη με συνολική χωρητικότητα 71.099,90 GT και ισχύ 426.600,51 KW. Ο ελληνικός αλιευτικός στόλος, στις 31.12.2017, παρουσιάζεται ανά κατηγορία μήκους στον ακόλουθο πίνακα, σύμφωνα με τον διαχωρισμό που έγινε αποδεκτός από τον Ο.Ο.Σ.Α.

ΟΛΙΚΟ ΜΗΚΟΣ (m)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΚΑΦΩΝ	ΧΩΡΙΤΗΚΟΤΗΤΑ (GT)
0.00-5.99	5.187	3.502,84
6.00-11.99	8.930	25.194,14
12.00-17.99	443	7.856,43
18.00-23.99	239	11.615,65
24.00-29.99	147	15.722,84
30.00-35.99	28	5.969,00
36.00-44.99	3	1.239,00
45.00-59.99	-	-
60.00-74.99	-	-
75 & άνω	-	-
Χωρίς μηχανή (εκ των άνω)	200	95,74

Ο ελληνικός αλιευτικός στόλος δραστηριοποιείται, σχεδόν στο σύνολο του, στη Μεσόγειο Θάλασσα, αποτελεί τον πολυπληθέστερο αλιευτικό στόλο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, από πλευράς αριθμού σκαφών και κατατάσσεται σε τρεις (3) μεγάλες κατηγορίες, ανάλογα με τα χρησιμοποιούμενα αλιευτικά εργαλεία:

Α. Σκάφη με στατικά εργαλεία: Είναι στην πλειοψηφία τους αλιευτικά σκάφη που δραστηριοποιούνται όλο το χρόνο, στην παράκτια ηπειρωτική ακτογραμμή της χώρας και στην νησιωτική ζώνη, χρησιμοποιώντας ποικίλα αλιευτικά εργαλεία, ανάλογα με την εποχή και το στοχευόμενο είδος. Υπάρχουν όμως και σκάφη σημαντικού μεγέθους, πλήρως εξοπλισμένα για την εκτέλεση πολυήμερων αλιευτικών ταξιδιών εκτός από τις θαλάσσιες περιοχές της χώρας (Αιγαίο, Ιόνιο και Κρητικό πέλαγος) και στο μεγαλύτερο μέρος των διεθνών υδάτων της Αν. Μεσογείου και χρησιμοποιούν στατικά αλιευτικά εργαλεία.

Β. Σκάφη με συρόμενα εργαλεία: Σκάφη με εργαλείο τράτα βυθού (μηχανότρατα), τα οποία δραστηριοποιούνται, στα ελληνικά και διεθνή ύδατα του Αιγαίου, Ιονίου και Κρητικού πελάγους, και συγκεκριμένα στις περιοχές FAO/GFCM GSA 20, GSA 22, και GSA 23, καθώς και σε ύδατα τρίτων χωρών, στα πλαίσια διμερών αλιευτικών συμφωνιών σύμπραξης μεταξύ ΕΕ και τρίτων χωρών καθώς και ιδιωτικών συμφωνιών. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων Γενική Διεύθυνση Αλιείας «Ετήσια Έκθεση Στόλου 2017» 5

Γ. Σκάφη με κυκλικά δίχτυα Σκάφη με αλιευτικό εργαλείο γρι-γρι, τα οποία δραστηριοποιούνται στα ελληνικά και διεθνή ύδατα του Αιγαίου και του Ιονίου πελάγους, στοχεύοντας σε διαφορετικά πελαγικά είδη.

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ

Α. ΣΚΑΦΗ ΜΕ ΣΤΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ Τα σκάφη της κατηγορίας αυτής δραστηριοποιούνται κατά το πλείστον στην παράκτια ζώνη και αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο ποσοστό του ελληνικού αλιευτικού στόλου (95,11%) από άποψη αριθμού σκαφών (14.245 αλιευτικά σκάφη). Ανάλογα με το ολικό μήκος διακρίνονται σε:

- Σκάφη μικρής κλίμακας, στα οποία ανήκουν 13.916 αλιευτικά σκάφη ολικού μήκους κάτω των 12 μέτρων, συνολικής χωρητικότητας 27.671,43 GT και συνολικής ισχύος 261.905,67 KW.
- Σκάφη ολικού μήκους ίσου ή μεγαλύτερου των 12 μέτρων, στα οποία ανήκουν 329 αλιευτικά σκάφη συνολικής χωρητικότητας 5.793,63 GT και συνολικής ισχύος 29.940,88 KW.

Η παράκτια αλιεία ασκείται από σκάφη μικρής αλιευτικής ικανότητας, τα οποία αλιεύουν αποθέματα της παράκτιας ζώνης με μεθόδους και εργαλεία (δίχτυα, παραγάδια, ιχθυοπαγίδες δράγες κ.ά.) μεγαλύτερης επιλεκτικότητας και χαμηλότερης αποδοτικότητας. Η άσκηση της παράκτιας αλιείας, ως απασχόληση, είναι σημαντική για τις παράκτιες περιοχές, διότι συμβάλλει στη διατήρηση του κοινωνικοοικονομικού ιστού των παράκτιων και νησιωτικών κοινοτήτων. Η αλιευτική δραστηριότητα ασκείται από επαγγελματίες αλιείς, με την προϋπόθεση έκδοσης επαγγελματικής αλιευτικής άδειας στα σκάφη ιδιοκτησίας τους. Στην κατηγορία αυτή συμπεριλαμβάνονται και 242 αλιευτικά σκάφη τα οποία στην άδειά τους διαθέτουν επιπλέον το αλιευτικό εργαλείο «γρίπος που σύρεται από αγκυροβολημένο σκάφος» ή «τράτα» ή «βιντζότρατα» (SB). Το αλιευτικό εργαλείο

βιντζότρατα λειτουργεί κατ' εφαρμογή σχεδίου διαχείρισης που θεσπίστηκε με την αριθ. 6719/146097/29-12-2016 ΥΑ (Φ.Ε.Κ. Β' 4348), σε εφαρμογή του άρθρου 19 του Κανονισμού (ΕΚ) 1967/2006 για ορισμένα τεχνικά μέτρα στη Μεσόγειο Θάλασσα. Το συγκεκριμένο εργαλείο, δεν δραστηριοποιήθηκε το 1ο τρίμηνο 2017, διότι η λειτουργία του είναι εφικτή μόνο κατά παρέκκλιση των προβλεπόμενων στο άρθρο 13 του ως άνω κανονισμού. Η παρέκκλιση για την λειτουργία του εργαλείου υιοθετήθηκε, κατά τα προβλεπόμενα, με τον Εκτελεστικό Κανονισμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2017/929 της 31ης Μαΐου 2017, ο οποίος δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ την 1η Ιουνίου 2017 (τεύχος L 141) και άρχισε να ισχύει την τρίτη ημέρα από τη δημοσίευσή του, ήτοι από 3/6/2017 και για 3 έτη. Εκ των 242 σκαφών που αναφέρονται παραπάνω σύμφωνα γνώμη εκδόθηκε για 165 σκάφη, και στη συνέχεια μόνο τα 157 σκάφη έλαβαν άδεια να εργαστούν το 2017, και δραστηριοποιήθηκαν από 1/10/2017 έως 31/12/2017. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων Γενική Διεύθυνση Αλιείας «Ετήσια Έκθεση Στόλου 2017» 6

B. ΣΚΑΦΗ ΠΟΥ ΑΛΙΕΥΟΥΝ ΜΕ ΣΥΡΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Σκάφη με εργαλείο δίχτυ τράτας βυθού (μηχανότρατα) Κατά την διάρκεια του έτους 2017 δραστηριοποιήθηκαν σκάφη με κύριο αλιευτικό εργαλείο το «δίχτυ τράτας βυθού (μηχανότρατα)» τα οποία στις 31.12.2017 ήταν αριθμητικά 256, συνολικής χωρητικότητας 24.054,20 GT και ισχύος μηχανής 74.246,53 KW. Αν και αριθμητικά τα σκάφη αυτά αντιστοιχούν σε μικρό ποσοστό του ελληνικού αλιευτικού στόλου (μόλις το 1,70%), εντούτοις αποδίδουν παραγωγή που αντιστοιχεί περίπου στο 25% της συνολικής ετήσιας αλιευτικής παραγωγής. Πρόκειται για διαδομένο τρόπο αλιείας και στις τρεις (3) περιοχές GSA (Ιόνιο (GSA 20), Αιγαίο (GSA 22), και Κρητικό πέλαγος (GSA 23)), με τον οποίο γίνεται εκμετάλλευση αλιευτικών πεδίων, που καλύπτουν κυρίως την ηπειρωτική υφαλοκρηπίδα και το πρώτο τμήμα της κατωφέρειας (βάθη έως 300 μέτρα περίπου) στα χωρικά και στα διεθνή ύδατα της Μεσογείου. Είδη που συναντώνται κυρίως ή αποκλειστικά στην υφαλοκρηπίδα, βάθη 150-200 μέτρα, όπως κουτσομούρα (*Mullus barbatus*), μπαρμπούνι (*Mullus surmuletus*), μπακαλιάρος (*Merluccius merluccius*), διάφορα κεφαλόποδα (*Octopus vulgaris*, *Eledona moschata*, *Loligo vulgaris*), καρκινοειδή (*Peneus kerathurus*, *Nephrops norvegicus*), σπαροειδή (*Diplodus annularis*) κ.λπ. απαρτίζουν ένα σημαντικό ποσοστό του αλιεύματος, που ανέρχεται στο 15-20%. Το 1/3 περίπου από τα αλιευτικά σκάφη της κατηγορίας αυτής (94 αλιευτικά σκάφη), διαθέτουν ως

δεύτερο αλιευτικό εργαλείο γρι-γρι (PS), με το οποίο όμως δεν αλιεύουν (πλην ελάχιστων εξαιρέσεων). Οι κανόνες διαχείρισης στηρίζονται στους κανονισμούς της Ε.Ε. για την Κοινή Αλιευτική Πολιτική (Κ.Α.Π.), ενώ σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία προβλέπονται επί πλέον μέτρα, που αφορούν χρονικές και τοπικές απαγορεύσεις, με στόχο τη βιώσιμη εκμετάλλευση και προστασία των ιχθυοαποθεμάτων.

Ήδη από τις αρχές του 2014 έχει τεθεί σε εφαρμογή σχέδιο διαχείρισης για αλιεία με το εργαλείο «δίχτυ τράτας βυθού (μηχανότρατα)» στο σύνολο της επικράτειας, το οποίο είχε εγκριθεί από την Ε.Ε. Σύμφωνα με το αναφερόμενο διαχειριστικό σχέδιο προβλέπονται τα κατωτέρω:

- Οι κανόνες άσκησης της αλιείας με το αλιευτικό εργαλείο,
- πρόσθετη χρονική απαγόρευση,
- η ετήσια επιστημονική παρακολούθηση της κατάστασης των ειδών-στόχων, σε σχέση με δείκτες αναφοράς, ώστε αυτά να βρίσκονται πάντοτε εντός ασφαλών βιολογικών ορίων, με βάση πρόγραμμα παρακολούθησης,
- η χορήγηση άδειας αλίευσης (ετήσια) με το εργαλείο «δίχτυ τράτας βυθού», η οποία συμπληρώνει την αλιευτική άδεια του σκάφους.

Κατά την διάρκεια του έτους 2017 χορηγήθηκαν συνολικά 245 άδειες αλίευσης με το εργαλείο «δίχτυ τράτας βυθού, μηχανότρατα», ετήσιας διάρκειας. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων Γενική Διεύθυνση Αλιείας «Ετήσια Έκθεση Στόλου 2017» 7 Επιπλέον, θεσμοθετήθηκε και τέθηκε σε εφαρμογή από 1-1-2017, σχέδιο διαχείρισης στο πλαίσιο υποχρέωσης για τη μείωση απορρίψεων βενθικών ειδών για τα οποία εφαρμόζεται ελάχιστο μέγεθος (π.χ. είδη της Μεσογείου μπακαλιάρος, κουτσομούρα και γάμπαρη), σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/86/20-10-2016 (Ε.Ε. L 14/4/18-01-2017)

Γ. ΣΚΑΦΗ ΠΟΥ ΑΛΙΕΥΟΥΝ ΜΕ ΚΥΚΛΙΚΑ ΔΙΧΤΥΑ

- Σκάφη με αλιευτικό εργαλείο γρι-γρι Η κατηγορία αυτή αποτελείται από 239 αλιευτικά σκάφη με κύριο αλιευτικό εργαλείο γρι-γρι, συνολικής χωρητικότητας 10.143,69 GT και ισχύος μηχανής 43.037,85 KW. Τα σκάφη που φέρουν κύριο αλιευτικό εργαλείο γρι-γρι, στοχεύουν κυρίως μικρά πελαγικά είδη, δραστηριοποιούνται μόνο με καλές καιρικές συνθήκες και δεν εκτελούν αλιευτικά

ταξίδια μεγάλης χρονικής διάρκειας, τα οποία σπάνια υπερβαίνουν τις 48 ώρες, λόγω της ευπάθειας των κύριων ειδών στόχων. Οι κανόνες διαχείρισης στηρίζονται στους κανονισμούς της ΕΕ για την Κοινή Αλιευτική Πολιτική (Κ.Α.Λ.Π), ενώ σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία προβλέπονται επί πλέον μέτρα, που αφορούν χρονικές και τοπικές απαγορεύσεις, με στόχο τη βιώσιμη εκμετάλλευση και προστασία των ιχθυοαποθεμάτων. Ήδη από τον Φεβρουάριο του 2012 έχει τεθεί σε εφαρμογή σχέδιο διαχείρισης αλιείας μικρών πελαγικών ειδών γαύρου (*Engraulis encrasicolus*) και σαρδέλας (*Sardina pilchardus*) που διενεργείται με το αλιευτικό εργαλείο γρι-γρί. Σύμφωνα με το αναφερόμενο σχέδιο διαχείρισης προβλέπονται τα κατωτέρω:

- Οι κανόνες άσκησης της αλιείας με το αλιευτικό εργαλείο, - σχέδιο επιστημονικής παρακολούθησης της κατάστασης των ειδών
- στόχων, σε σχέση με δείκτες αναφοράς, ώστε να διαπιστώνεται η κατάσταση των αποθεμάτων-στόχων,
- η χορήγηση «άδειας αλίευσης μικρών πελαγικών ειδών (γαύρου - σαρδέλας)», η οποία συμπληρώνει την αλιευτική άδεια του σκάφους.

Για το έτος 2017 χορηγήθηκαν συνολικά 292 άδειες αλίευσης μικρών πελαγικών ειδών (γαύρου - σαρδέλας), ετήσιας διάρκειας. Σημειώνεται ότι βρίσκεται σε εφαρμογή σχέδιο διαχείρισης στο πλαίσιο υποχρέωσης μείωσης των απορρίψεων για την αλιεία μικρών πελαγικών (γαύρου και σαρδέλας), σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1392/2014/20-10-2014 (Ε.Ε. L 370/21/30-12-2014).

Δ. ΑΛΙΕΙΑ ΜΕ ΕΤΗΣΙΕΣ ΑΔΕΙΕΣ ΑΛΙΕΥΣΗΣ

Δ1. ΑΛΙΕΙΑ ΚΟΡΑΛΛΙΩΝ

Εφαρμόζεται θεσμικό πλαίσιο που παρέχει δυνατότητα χορήγησης άδειας αλίευσης διάρκειας εννέα (9) μηνών σε συγκεκριμένη ζώνη αλιείας, ενώ οι ζώνες εναλλάσσονται ανά πενταετία. Το 2017 δεν υποβλήθηκε κανένα αίτημα και δεν χορηγήθηκε καμία άδεια αλίευσης για συλλογή κόκκινου κοραλλιού.

Δ2. ΑΛΙΕΙΑ ΜΕΓΑΛΩΝ ΠΕΛΑΓΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ ΙΧΘΥΩΝ

Για την αλιεία των μεγάλων πελαγικών ειδών ιχθύων: ερυθρός τόννος (*Thunnus thynnus*), ξιφίας (*Xiphias gladius*) και μακρύπτερος τόννος (*Thunnus alalunga*), τα

οποία υπάγονται σε ειδικό καθεστώς διαχείρισης, η αλιεία διενεργείται από σκάφη τα οποία πέραν της αλιευτικής άδειας έχουν εφοδιαστεί και με άδεια αλίευσης των αναφερομένων ειδών, στην οποία προβλέπονται και τα επιτρεπόμενα αλιευτικά εργαλεία. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων Γενική Διεύθυνση Αλιείας «Ετήσια Έκθεση Στόλου 2017» 9 Το έτος 2017 χορηγήθηκαν συνολικά 304 άδειες για την αλιεία ξιφία (*Xiphias gladius*) και μακρύπτερου τόννου (*Thunnus alalunga*) με τα εργαλεία LLD, LHM & PS, εκ των οποίων οι 21 άδειες αφορούν την αλιεία μακρύπτερου τόννου μόνο με το εργαλείο γριγρί (PS). Για την αλιεία του ερυθρού τόννου (*Thunnus thynnus*) το 2017, η ποσόστωση της χώρας ήταν 218,70 tn. Εκδόθηκαν σαράντα τέσσερις (44) άδειες αλίευσης, με χρήση αγκιστρωτών εργαλείων (hooks and lines). Η συγκεκριμένη αλιευτική δραστηριότητα πραγματοποιήθηκε την περίοδο από 13-2-2017 έως και 18-5-2017 όποτε αλιεύθηκε η αναλογούσα διαθέσιμη ποσόστωση της χώρας σε ποσοστό που πλησίαζε το 95,62%, δηλαδή όταν είχε επιτευχθεί η αλιεία 209,11 tn (ζων βάρος εκφόρτωσης). Μετά από εκχώρηση ποσόστωσης τόννου από την Ισπανία, διατέθηκαν επιπλέον στην Ελλάδα είκοσι (20 tn) τόνοι ερυθρού τόννου και η αλιεία πραγματοποιήθηκε στο διάστημα 11/12/2017 έως 30/12/2017. Επομένως, για το έτος 2017 η συνολική ποσόστωση της χώρας για την αλιεία ερυθρού τόννου διαμορφώθηκε στους 238,70 tn κι αλιεύθηκε ποσοστό που πλησίαζε το 98,64% της αναλογούσας ποσόστωσης. Από την υπηρεσία έχει γίνει διασταύρωση του συνολικού ζώντος βάρους εκφόρτωσης με τα δεδομένα των εκθέσεων επιθεώρησης από τις Λιμενικές Αρχές κατά την εκφόρτωση, τα δεδομένα από τις Δηλώσεις Πώλησης των πρώτων αγοραστών, και τα δεδομένα από τα BCD, ώστε να διασφαλιστεί ότι δεν έχει γίνει υπέρβαση της αναλογούσας ποσόστωσης.

Κεφάλαιο 2: Οι επιπτώσεις της υπεραλίευσης στο Αιγαίο

2.1 Η ΑΛΙΕΙΑ ΣΗΜΕΡΑ

Με ακτογραμμή **13.780 χλμ** και περίπου 6.000 νησιά και νησίδες, η Ελλάδα είναι απόλυτα συνυφασμένη με τη θάλασσα και οι κάτοικοί της άρρηκτα συνδεδεμένοι με το υγρό στοιχείο, που από τα αρχαία χρόνια αποτελεί πηγή πλούτου, πολιτισμού, ευρωστίας και ευημερίας.

Η αλιεία αποτελεί βασικό πυλώνα του παραγωγικού ιστού της Ελλάδας, η οποία διαθέτει τον μεγαλύτερο αλιευτικό στόλο στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Συχνά μάλιστα η αλιεία αποτελεί μοναδική πηγή εισοδήματος για πολλούς Έλληνες, αφού στη χώρα μας δραστηριοποιούνται **15.000 ψαράδες**, οι οποίοι εξαρτώνται από την θάλασσα για να επιβιώσουν.

Ωστόσο, η υγεία των θαλασσών και κατ' επέκταση η διατροφική μας ασφάλεια και η ευημερία των ψαράδων απειλείται από την υπεραλίευση, δηλαδή την αλιεία τόσο μεγάλων ποσοτήτων ψαριών που οι πληθυσμοί τους δεν προλαβαίνουν να αναπαραχθούν και να ανακάμψουν.

Με τους ανθρώπους να καταναλώνουν σχεδόν **20 κιλά ψάρι** ετησίως, τη διπλάσια ποσότητα σε σχέση με τις προηγούμενες δεκαετίες, κι ενώ ο πληθυσμός αυξάνεται, όλο και περισσότερα αλιευτικά σκάφη ξεχύνονται στις θάλασσες και τους ωκεανούς, υπερεκμεταλλεύονται τα ιχθυαποθέματα σε βαθμό εξάντλησης, χρησιμοποιούν παράνομες ή μη επιλεκτικές μεθόδους και ψαρεύουν νεαρά ψάρια που δεν έχουν προλάβει να αναπαραχθούν ούτε μία φορά, οδηγώντας ολόκληρα είδη σε αφανισμό. Το αποτέλεσμα; Το **93%** των αξιολογημένων αποθεμάτων στη Μεσόγειο απειλείται από την υπεραλίευση, ενώ τα τελευταία 40 χρόνια έχει εξαφανιστεί το **50%** της θαλάσσιας ζωής του πλανήτη.

Και η εικόνα μιλά από μόνη της, σήμερα η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ο μεγαλύτερος εισαγωγέας ψαρικών στην Ευρώπη με το **50%** των εισαγωγών να προέρχεται από τις αναπτυσσόμενες χώρες, ενώ η Ελλάδα, παρά την πλούσια θαλάσσια βιοποικιλότητα και την μακρά αλιευτική της παράδοση, εισάγει περίπου **36.000** τόνους ψαρικών ετησίως για να καλύψει τη ζήτηση. Σύμφωνα μάλιστα με τα στοιχεία, τα αλιεύματα

στην Ελλάδα μειώθηκαν κατά 30% την τελευταία δεκαετία, ενώ το ίδιο διάστημα συρρικνώθηκε και ο αριθμός των εργαζομένων στον κλάδο της αλιείας.

Κι όμως, παρά την ζοφερή πραγματικότητα μπορούμε να κρατήσουμε τη θάλασσα ζωντανή διασφαλίζοντας ψάρια για τα παιδιά μας, θέσεις εργασίας στον τομέα της αλιείας και εισοδήματα για τους ψαράδες και τις οικογένειές τους.

Δυστυχώς, σε εθνικό επίπεδο, δεν διαθέτουμε στατιστικά στοιχεία για την υπεραλίευση, δεδομένου ότι τα τελευταία χρόνια δεν υλοποιείται το Εθνικό Πρόγραμμα Συλλογής Αλιευτικών Δεδομένων, ή υλοποιείται αποσπασματικά, γεγονός που δεν μας επιτρέπει να εξάγουμε συμπεράσματα για την κατάσταση των ιχθυοποθεμάτων. Ειδικότερα, η μη υλοποίηση του προγράμματος συνεπάγεται ότι δεν γίνονται δειγματοληψίες, βασική προϋπόθεση για να αξιολογήσουμε την κατάσταση στην οποία βρίσκεται ένας πληθυσμός ψαριών. Για παράδειγμα, σε ό,τι αφορά τον γαύρο και τη σαρδέλα πρέπει να έχουμε στοιχεία από διαδοχικές χρονιές για να καταλήξουμε σε συμπεράσματα. Φέτος, δεν έχει ξεκινήσει ακόμα η υλοποίηση του Προγράμματος.

Σε ό,τι αφορά την παράνομη αλιεία και τις αλιευτικές παραβάσεις, να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία δραστηριότητας του Λιμενικού Σώματος το 2015 πραγματοποιήθηκαν 9.450 έλεγχοι για υπομεγέθη αλιεύματα (γόνους) συνολικά και 23.887 αλιευτικές επιθεωρήσεις, από τα οποία διαπιστώθηκαν 527 παραβάσεις, εκδόθηκαν 303 αποφάσεις και επιβλήθηκαν πρόστιμα ύψους 477.100 ευρώ. Επίσης αφαιρέθηκαν 7.900 άδειες σκάφους και 7.855 ατομικές άδειες.

Να σημειωθεί ότι στην Ελλάδα η συνολική παραγωγή θαλάσσιων αλιευμάτων είχε μειωθεί το 2011 κατά 30% σε σχέση με το 2005. Παρότι είμαστε πρώτοι στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε αριθμό σκαφών (15.683 σκάφη το 2015), οι τάσεις της αλιείας είναι πτωτικές, τόσο όσον αφορά στην ποσότητα όσο και στην αξία των αλιευμάτων ανά εργαζόμενο.

2.2 Τι είναι η υπεραλίευση και η παράνομη αλιεία;

Όταν το απόθεμα έχει αλιευθεί και μειωθεί τόσο πολύ που δεν μπορεί να αναπαραχθεί και να διατηρήσει τον πληθυσμό του σε ικανοποιητικό επίπεδο, τότε έχουμε υπεραλίευση. Η υπεραλίευση έχει σοβαρές επιπτώσεις τόσο στο θαλάσσιο οικοσύστημα όσο και στις αλιευτικές κοινότητες. Σε ότι αφορά το θαλάσσιο οικοσύστημα, οδηγούν στην κατάρρευσή του, ενώ σε ότι αφορά τους αλιείς σημαίνει ενδεχόμενη κατάρρευση του επαγγέλματός τους.

Παράνομη αλιεία

Με τον όρο παράνομη αλιεία, (παράνομη, λαθραία, και άναρχη - ΠΛΑ) ορίζεται η παραβίαση της νομοθεσίας. Η παράνομη αλιεία, έχει ως συνέπεια τόσο την καταστροφή των ενδιαιτημάτων και τη μείωση των ιχθυοποθεμάτων όπως επίσης και αρνητικές συνέπειες στους νομοταγείς. Πιθανές της μορφές είναι η παράβαση χρονικών και τοπικών περιορισμών, η παράβαση αλίευσης είδους, μεγέθους και ποσότητας αλιεύματος, η παράβαση μεγέθους και τύπου αλιευτικών εργαλείων, η αλιεία σε προστατευόμενα ενδιαιτήματα, η χρήση εκρηκτικών και χημικών, το ψαροντούφεκο με μπουκάλια, με φακό, κατά τη νύχτα, η ερασιτεχνική αλιεία με δίχτυα κ.α.

Υπεραλίευση

Όταν το απόθεμα έχει αλιευθεί και μειωθεί τόσο πολύ που δεν μπορεί να αναπαραχθεί και να διατηρήσει τον πληθυσμό του σε ικανοποιητικό επίπεδο, τότε έχουμε υπεραλίευση. Η υπεραλίευση έχει σοβαρές επιπτώσεις τόσο στο θαλάσσιο οικοσύστημα όσο και στις αλιευτικές κοινότητες. Σε ότι αφορά το θαλάσσιο οικοσύστημα, οδηγούν στην κατάρρευσή του, ενώ σε ότι αφορά τους αλιείς σημαίνει ενδεχόμενη κατάρρευση του επαγγέλματός τους.

Άδηλη

αλιεία

Η άδηλη αλιεία (γνωστή και ως ghost fishing) αναφέρεται σε απολεσθέντα ή εγκαταλελειμμένα αλιευτικά εργαλεία όπως στατικά δίχτυα και παγίδες τα οποία συνεχίζουν να πιάνουν θαλάσσιους οργανισμούς για τουλάχιστον 6 μήνες.

Παρεμπίπτοντα

αλιεύματα

Παρεμπίπτοντα (bycatch), ονομάζεται η μη επιλεκτική αλιεία που έχει ως

αποτέλεσμα την αλίευση ειδών που δεν αποτελούν στόχο και καταλήγει σε απόρριψη. Τα παρεμπύπτοντα αλιεύματα μπορεί να είναι μη εμπορεύσιμα ψάρια ή και άλλα είδη όπως θαλάσσια θηλαστικά, χελώνες, καρχαρίες, θαλασσοπούλια κ.α. Το φαινόμενο της παρεμπύπτουσας αλιείας είναι αποτέλεσμα των μη επιλεκτικών αλιευτικών μεθόδων και εργαλείων και τα ποσοστά απορρίψεων ποικίλλουν ανάλογα με τον τύπο αλιείας. Το φαινόμενο της παρεμπύπτουσας αλιείας και των απορρίψεων θεωρείται τόσο περιβαλλοντικά, όσο και ηθικά απαράδεκτο.

-Τι κινδύνους ενέχει η μη βιώσιμη αλιεία, η υπεραλίευση και η παράνομη αλιεία για το περιβάλλον

Η μη βιώσιμη αλιεία έχει σημαντικές επιπτώσεις για την θαλάσσια ζωή (χλωρίδα και πανίδα), αλλά και για τον άνθρωπο - τους επαγγελματίες ψαράδες και τις τοπικές κοινωνίες που υποστηρίζουν. Σήμερα, παγκοσμίως, το 90% των ιχθυοαποθεμάτων απειλείται από την υπεραλίευση. Επίσης, στη Μεσόγειο απειλείται από την υπεραλίευση το 93% των αξιολογημένων αποθεμάτων. Αυτό συμβαίνει γιατί διπλάσιοι αλιευτικοί στόλοι από όσους η θάλασσα μπορεί να αντέξει πασχίζουν να καλύψουν τη ζήτηση, συχνά αλιεύοντας παράνομα ή και μικρά ψάρια που δεν έχουν προλάβει να αναπαραχθούν ούτε μία φορά! Επιπτώσεις στο τροφικό πλέγμα Έχοντας υπεραλιεύσει τα μεγαλύτερα ψάρια που βρίσκονται στην κορυφή του τροφικού πλέγματος, ψαρεύουμε προς το κάτω μέρος της τροφικής αλυσίδας, αλιεύοντας όλο και μικρότερα σε μέγεθος ψάρια. Το φαινόμενο αυτό αποτελεί ένδειξη για τη διατάραξη του τροφικού πλέγματος και της βιοποικιλότητας των θαλάσσιων οικοσυστημάτων.

Καταστροφή οικοτόπων και βένθους

Τα εργαλεία που σύρονται στο βυθό, όπως η μηχανότρατα βυθού και η βιντζότρατα, μπορούν να έχουν καταστροφικές επιπτώσεις σε σημαντικά οικοσυστήματα του βυθού όπως τα λιβάδια Ποσειδωνίας (θαλάσσιο φυτό που παρέχει περιοχή αναπαραγωγής και καταφύγιο σε πολλούς θαλάσσιους οργανισμούς και συνεισφέρει στην παραγωγή οξυγόνου στη θάλασσα), και στο βένθος (τους οργανισμούς που ζουν

επάνω και μέσα στο βυθό). Επίσης, τα στατικά δίχτυα της παράκτιας αλιείας, αλλά και η μηχανότρατα βυθού, έχουν καταστροφικές επιπτώσεις όταν χρησιμοποιούνται πάνω σε τραγάνια (προστατευόμενα κοραλλιογενή ερυθροφύκη τα οποία αποτελούν σημαντικό βιότοπο για πολλά είδη ψαριών).

Επιπτώσεις στην κοινωνία και τον άνθρωπο

•Τα ψαρικά αποτελούν βασική πηγή τροφής για μεγάλο μέρος του παγκόσμιου πληθυσμού, αφού καλύπτουν τις καθημερινές ανάγκες 3 δισ. ανθρώπων σε πρωτεΐνη

•Τα ψάρια και τα θαλασσινά εξασφαλίζουν εισόδημα σε περισσότερους από 800 εκατομμύρια ανθρώπους παγκοσμίως, που απασχολούνται στην αλιεία, την επεξεργασία και άλλες σχετικές υπηρεσίες.

-Ποια είδη πλήττονται περισσότερο από την υπεραλίευση και την παράνομη αλιεία στην Ελλάδα;

Δεν μπορεί να απαντηθεί με ακρίβεια ποια είδη πλήττονται σήμερα περισσότερο από την υπεραλίευση και την παράνομη αλιεία στην Ελλάδα. Το σίγουρο είναι ότι δυστυχώς κάθε μέρα καταλήγουν στο πιάτο ή στο καλάθι του καταναλωτή ψαρικά των οποίων η αλιεία και η εμπορία απαγορεύεται, όπως γόννοι, δηλαδή νεαρά ψαράκια που δεν έχουν προλάβει να αναπαραχθούν ή είδη των οποίων η αλιεία και εμπορία απαγορεύεται καθώς ο πληθυσμός τους μέρα με την ημέρα συρρικνώνεται, όπως ο Λευκός Καρχαρίας, ο Σαπουνάς ή Προσκυνητής, η πίνα και οι πετροσωλήνες.

Ειδικά η πίνα και οι πετροσωλήνες συχνά φιγουράρουν στο μενού εστιατορίων ως εκλεκτό έδεσμα. Οι πίνες εκκρίνουν ένα υγρό από το οποίο φτιάχνεται ένας εξαιρετικά σπάνιος τύπος μεταξιού, το μετάξι της θάλασσας ή βύσσος. Σήμερα να χαρακτηρίζονται είδος υπό εξαφάνιση και προστατεύονται. Οι πετροσωλήνες, τα πρώτα χρόνια της ζωής τους ζουν προσκολλημένοι στα βράχια, όπως τα μύδια. Μεγαλώνοντας όμως σκάβουν κυλινδρικές τρύπες στο εσωτερικό των βράχων. Για την αποκόλλησή τους, παράνομοι αλιείς σπάνε τους βράχους, καταστρέφοντας το οικοσύστημα (Επισημαίνεται ότι για το συγκεκριμένο θέμα (την παράνομη αλιεία και

διάθεση πετροσωλήνων και άλλων προστατευόμενων οστρακοειδών σε ελληνικά εστιατόρια) έχει υποβληθεί καταγγελία στη Γραμματεία της Συνθήκης της Βέρνης

Αλληλεπίδραση με θαλάσσια θηλαστικά

Τα θαλάσσια θηλαστικά (δελφίνια και φώκιες) αλληλεπιδρούν με τη θαλάσσια αλιεία, μια και ανταγωνίζονται για τον ίδιο πόρο, τα ψάρια. Το αποτέλεσμα αυτής της αλληλεπίδρασης για τους μεν αλιείς είναι η απώλεια του εισοδήματος λόγω της ζημιάς που προκαλούν τα θηλαστικά σε αλιεύματα και σε εργαλεία. Για τα δε θηλαστικά, η αλληλεπίδραση αυτή συνίσταται στη μείωση της τροφής λόγω υπεραλίευσης, στην παγίδευση σε δίχτυα και στην ηθελημένη θανάτωση από τους αλιείς.

Σύμφωνα με την WWF , η θαλάσσια αλιεία στην Ελλάδα (παράκτια , μέση και υπερπόντια) προσφέρει μόνο 1% του Α.Ε.Π και απασχολεί το πολύ 1,2 του εργατικού δυναμικού τη χώρας, παρόλα αυτά η σημασία της σε κοινωνικοοικονομικό επίπεδο φαίνεται πραγματικά στις απομακρυσμένες νησιώτικες περιοχές όπου είναι υπεύθυνη σε τεράστιο για την διατήρηση του κοινωνικού ιστού και απασχολεί το 25-30 % του εργατικού δυναμικού της.

Τα αλιευτικά εργαλεία των περίπου 18.000 επαγγελματικών σκαφών της παράκτιας αλιείας, των περίπου 700 αντίστοιχα της μέσης και των 46 σκαφών που χρησιμοποιούνται στην υπερπόντια αλιεία, η ερασιτεχνική αλιεία με τη μορφή διαγωνισμών ψαροντούφεκου καθώς και η παράνομη αλιεία ευθύνονται για τα παραπάνω αποθαρρυντικά αποτελέσματα που έχουν αντίκτυπο τόσο στο ίδιο το θαλάσσιο περιβάλλον όσο και στην ελληνική αλιεία.

Τα ιχθυοαποθέματα μειώνονται με συνέπεια τα χαμηλά εισοδήματα των ψαράδων. Η έλλειψη υποδομής, εξοπλισμού και ασφάλειας έχουν ως αποτέλεσμα την έλλειψη ανταγωνιστικότητας και στην αρνητική συμβολή της παράνομης αλιείας , της μη εφαρμογής, της έλλειψης έρευνας και της κρατικής ενίσχυσης που αυτή χρειάζεται, αλλά ακόμα και στη ζημιά από τις τούρκικες τράτες που εμφανίζονται στο Αιγαίο.

Οι επιπτώσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον παρουσιάζονται εξίσου αποθαρρυντικές βάσει των στοιχείων των WWF. Η μείωση των ιχθυοαποθεμάτων σημαίνει την μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη μείωση των πληθυσμών των ψαριών, την υποβάθμιση του θαλάσσιου περιβάλλοντος και τη μελλοντική κατάρρευση της ελληνικής αλιείας.

Στο ίδιο συντείνουν και η «άδηλη αλιεία», δηλαδή τα απολεσθέντα και τα εγκαταλειμμένα εργαλεία, δίκτυα και παγίδες που συνεχίζουν να «ψαρεύουν», καθώς και τα « παρεμπύπτοντα αλιεύματα», τα μη εμπορεύσιμα ψάρια που πιάνονται στα δίκτυα, τα οποία «υπολογίζονται σε 7-27 εκατομμύρια τόνους ετησίως σε παγκόσμιο επίπεδο».

Τα ψάρια τελειώνουν στο Αιγαίο. Ο κίνδυνος να μην υπάρχουν στο άμεσο μέλλον ελληνικά θαλασσινά στο τραπέζι μας, είναι σήμερα μεγαλύτερος από ποτέ. Από το 1994 και μετά έχει μειωθεί δραματικά ο αριθμός των αλιευμάτων που πιάνουν στα δίκτυα τους οι ψαράδες στις ελληνικές θάλασσες. Είδη όπως τα ροφοειδή, τα μεγάλα πελαγικά (ξιφίας, παλαμίδα), αλλά και τα « ψάρια του λαού» - η σαρδέλα, ο γαύρος, η μαρίδα - ήδη σπανίζουν. Μεγαλύτερη πίεση δέχονται τα αποθέματα των βενθοπελαγικών ψαριών (μπακαλιάρη, μπαρμπούνια, γόπες κ.α). Σ' αυτό το συμπέρασμα καταλήγει επιστημονική μελέτη του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), η οποία παρουσιάστηκε πρόσφατα στο 38ο συνέδριο της SIISM (Επιστημονική Επιτροπή για τη Μεσόγειο) στην Κωνσταντινούπολη. Υπάρχει ελπίδα για την σωτηρία των αλιευτικών πεδίων Σύμφωνα με το WWF Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση και η Unilever ένας από τους μεγαλύτερους αγοραστές κατεψυγμένου ψαριού, ανακοίνωσαν πρόσφατα μια νέα μεγάλη πρωτοβουλία που έχει απώτερο στόχο να θέσει τέλος στη σοβαρή πτώση των ιχθυοαποθεμάτων. Συμφώνησαν να δημιουργήσουν ένα συμβούλιο Προστασίας και Διαχείρισης της Αλιείας (M.S.K) για την προώθηση εμπορικών κινήτρων αειφορικής αλιείας και ξεκίνησαν μια εκστρατεία ενημέρωσης όσων ασχολούνται με την αλιεία και το θαλάσσιο περιβάλλον. Ως ολοκληρωτικά ανεξάρτητο σώμα, το MSC θα θέσει τις γενικές αρχές της αειφορικής αλιείας, καθώς και τις προδιαγραφές για συγκεκριμένους μεθόδους αλιείας. Τα προϊόντα που θα αλιεύονται με συγκεκριμένες μεθόδους θα φέρουν το λογότυπο του Συμβουλίου, έτσι ώστε οι καταναλωτές να επιλέγουν σωστά. Η πρωτοβουλία αυτή θα σηματοδοτήσει την πορεία προς την αειφορική αλιεία, βασίζεται στο μοντέλο του Συμβουλίου προστασίας και Διαχείρισης Δασών (FSC) που έχει υιοθετήσει ανάλογες πρακτικές για την αειφορική υλοτομία.

Επιστήμονες αλλά και ψαράδες παρατηρούν καθημερινά τη μείωση ειδών όπως ο σαργός, η γόπα, ο ροφός και το μπαρμπούνι.

Τα ψάρια στο Αιγαίο μειώνονται συνεχώς. Το παρατηρούν καθημερινά οι ψαράδες. Το πιστοποιούν επιστημονικές έρευνες. Ο σαργός, η γόπα, ο ροφός, το μπαρμπούνι είναι μόνο μερικά από τα αλιεύματα που ολοένα και λιγοστεύουν.

Το σήμα κινδύνου που εκπέμπουν οι ειδικοί και οι αλιείς είναι κατηγορηματικό: η Πολιτεία πρέπει να λάβει μέτρα για την αναβαθμισμένη πλέον παράνομη αλιεία και την υπεραλίευση. Και οι πολίτες να αποφεύγουν είδη που υπεραλιεύονται, καθώς και τον γόνο, τα μικρά ψάρια δηλαδή που δεν έχουν φτάσει στο στάδιο της αναπαραγωγής. Διαφορετικά, οι μελλοντικές γενιές θα δυσκολεύονται πολύ να γευτούν όλα τα ψάρια...

«Η μείωση των ιχθυαποθεμάτων είναι κάθετη. Κύρια αιτία είναι η αναβάθμιση της παράνομης αλιείας. Κι αυτό έχει συνέπειες σε είδη που δεν ανανεώνονται εύκολα, όπως οι σαργοί, οι ροφοί. Έχουν μεγάλο πρόβλημα αναπαραγωγής», λέει ο διευθυντής του Ινστιτούτου Θαλάσσιας Προστασίας «Αρχιπέλαγος», Θεόδωρος Τσιμπίδης. «Αυτό που μας λένε οι ψαράδες, σχεδόν απ' όλες τις περιοχές της Ελλάδας, είναι ότι κάθε χρονιά είναι χειρότερη από την προηγούμενη. Η αλιευτική τους παραγωγή πέφτει. Και έτσι φτάνουν στα όρια της επιβίωσης χιλιάδες άνθρωποι που ασχολούνται με την αλιεία. Καταστρέφεται ένα επάγγελμα», σημειώνει από την πλευρά της η υδροβιολόγος και συντονίστρια επιστημονικής έρευνας στο Ινστιτούτο, Αναστασία Μήλιου. Για κατακόρυφη πτώση των αλιευμάτων τα τελευταία χρόνια μιλούν και οι ψαράδες. «Η μείωση είναι δεδομένη. Σχεδόν σε όλα τα αλιεύματα», λέει στα «ΝΕΑ» ο πρώην πρόεδρος της Ομοσπονδίας Συλλόγων Παράκτιας Αλιείας στην Περιφέρεια Νότιας Ελλάδας, Δημήτρης Ζάννης. Με την εμπειρία των 23 ετών στις θάλασσες κυρίως στην περιοχή των Κυκλάδων – ασχολείται με την παράκτια αλιεία από τα 17 του χρόνια – μπορεί να καταλάβει πότε ένα είδος λιγοστεύει ή είναι σε αφθονία. «Για παράδειγμα, τον αστακό τον έχουμε χάσει. Είναι ένα είδος προς εξαφάνιση. Σπανίζει. Όλο και πιο σπάνια στα δίχτυα μας είναι το μπαρμπούνι. Σε λιγότερες ποσότητες είναι πλέον και ο σαργός. Αλλά και η γόπα, εδώ στις Κυκλάδες, έχει χαθεί». Υπάρχουν κι άλλα είδη, λέει, όπως η σκορπίνα που πλέον «την ψαρεύουμε σε όλο και λιγότερο ικανοποιητικά μεγέθη». Το δείχνουν και οι έρευνες. Έρευνα του Ινστιτούτου «Αρχιπέλαγος» έχει δείξει ότι η υποβάθμιση των

ιχθυαποθεμάτων στις θάλασσές μας είναι δραματική και συνεχώς επιδεινώνεται. Η μείωση της παραγωγικότητας σε κάποιες περιοχές φτάνει το 50%-80% σε διάστημα μόλις δύο ετών. Στοιχεία μελέτης του Ινστιτούτου δείχνουν ότι στη διάρκεια των δύο τελευταίων ετών μειώθηκαν κατά 50% οι εκφορτώσεις παράκτιας αλιείας στο Ανατολικό Αιγαίο. Από τα αποτελέσματα της έρευνας των επιστημόνων του προέκυψε κατακόρυφη πτώση των εμπορικών ειδών ψαριού (συναγρίδα, σαργός, κουτσομούρες, σκαθάρια). Έφτανε έως το 88% σε σύγκριση με το 2010. Μεγάλη ήταν η μείωση – 60% – και στα πιο συνηθισμένα ψάρια (σκορπίνα, μπαρμπούνι, γόπα, σουπιά).

Στο πλαίσιο έρευνας του Ινστιτούτου Θαλάσσιας Προστασίας Αρχιπέλαγος για την παράνομη και καταστροφική αλιεία στην Ελλάδα, έγινε μία εκτίμηση της έκτασης του προβλήματος της εμπορίας προστατευόμενων θαλάσσιων ασπόνδυλων ειδών, ως εκλεκτά εδέσματα, σε μεγάλα εστιατόρια της Αθήνας και του Πειραιά, αλλά και στην Ελλάδα γενικότερα. Τα πιο δημοφιλή προστατευόμενα είδη που διατίθενται ευρέως στα ελληνικά εστιατόρια είναι ο Πετροσωλήνας, η Πίνα, η Μπουρού, η Κοχύλα, καθώς και ο λεγόμενος γόνος (δηλ υπομεγέθη ψάρια ή γαρίδες διαφόρων ειδών).

Σε ένα σύνολο 70 εστιατορίων τα οποία εν αγνοία τους συμμετείχαν στην έρευνα αυτή, το 80% είτε είχαν τα παραπάνω προστατευόμενα είδη στο μενού τους, ή δήλωσαν στους ερευνητές που τους προσέγγισαν ως πελάτες, ότι για σκοπούς μεγάλης παραγγελίας θα μπορούσαν να προμηθευτούν με διάφορα προστατευόμενα είδη, εάν έχουν περιθώριο λίγων ημερών. Πολλοί ήταν αυτοί που μας δήλωσαν ότι “με χαρά μπορούν να μας σερβίρουν οτιδήποτε βγαίνει από τη θάλασσα” (νόμιμο ή παράνομο).

Όπως εξήγησαν κάποιοι υπεύθυνοι εστιατορίων, προμηθεύονται τα συγκεκριμένα είδη από αλιείς που δεν είναι επαγγελματίες. Αυτοί τα ψαρεύουν (παράνομα) είτε με ψαροντούφεκο και μπουκάλα, είτε έχουν «ειδικευθεί» στην αλιεία πετροσωλήνα με κομπρεσέρ. Δηλαδή έχει στηθεί ένα εκτεταμένο δίκτυο μαύρης αγοράς, το οποίο αφ' ενός αποσιλώνει και καταστρέφει ότι έχει απομείνει από τα άλλοτε πλούσια αποθέματα των προστατευόμενων ειδών στα παράκτια νερά, ενώ παράλληλα αποτελεί και παράνομο μαύρο εμπόριο. Πέρα από τα εστιατόρια αυτά, περισσότερες από 100 ιστοσελίδες από διάφορες περιοχές της Ελλάδας προβάλλουν στο διαδίκτυο το μενού τους που περιέχει κάποια από αυτά τα προστατευόμενα είδη. Συχνότερα

αναφέρεται ο Πετροσωλήνας, που άλλοτε διατίθεται με delivery και άλλοτε ως ακριβό πιάτο σε gourmet εστιατόρια (π.χ. διαφημίζεται gourmet πιάτο «Πετροσωλήνες αχνιστοί με λάδι τρούφας»). Παράλληλα πολυάριθμες είναι και οι ιστοσελίδες και τα γνωστά περιοδικά που παρουσιάζουν συνταγές και προβάλλουν αυτά τα προστατευόμενα είδη ως εκλεκτά εδέσματα.

Αντίστοιχη έρευνα είχε δημοσιευθεί το 2011 στο διεθνές επιστημονικό περιοδικό «Mediterranean Marine Science» από τον αναπληρωτή καθηγητή του τμήματος Επιστημών της Θάλασσας του Πανεπιστημίου Αιγαίου Στέλιου Κατσανεβάκη, η οποία είχε αναδείξει από τότε τόσο στην επιστημονική κοινότητα όσο και στις κρατικές αρχές, την έκταση του προβλήματος της ευρείας παράνομης εμπορίας προστατευόμενων οστρακοειδών στην Ελλάδα. Δυστυχώς όμως κανένα μέτρο δεν λήφθηκε έκτοτε για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος.

Αξίζει να τονίσουμε ότι η αλιεία του Πετροσωλήνα είναι ιδιαίτερα καταστροφική, δεδομένου ότι το όστρακο αυτό ζει μέσα στους βράχους – εξ' ου και η επιστημονική του ονομασία *Lithophaga lithophaga*. Ψαρεύεται από δύτες που χρησιμοποιούν σφυριά ή ακόμα και κομπρεσέρ με τα οποία σπάνε τους βράχους μέσα στους οποίους ζουν οι πετροσωλήνες, προκαλώντας με τον τρόπο αυτό εκτεταμένη καταστροφή στα οικοσυστήματα της παράκτιας ζώνης. Επιπλέον, προκειμένου να φτάσει σε μέγεθος κατάλληλο για βρώση ο πετροσωλήνας, απαιτούνται πάνω από 50 χρόνια καθώς ο μέσος ρυθμός ανάπτυξης του είδους ανέρχεται στα 0.2cm/έτος, γεγονός που καθιστά σχεδόν αδύνατη την αποκατάσταση του πληθυσμού έπειτα από την εντατική αλίευση που υφίσταται, (δεδομένου ότι το απόθεμα αυτό αντιμετωπίζει παράλληλα και την πίεση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και των ανθρωπογενών επιπτώσεων στα παράκτια οικοσυστήματα.

Για το θέμα της ευρείας παράνομης πώλησης των συγκεκριμένων προστατευόμενων ειδών στην Ελλάδα και τη σχετική ανεπάρκεια του ελεγκτικού μηχανισμού, το Ινστιτούτο Αρχιπέλαγος έχει υποβάλλει καταγγελίες, τόσο προς την Συνθήκη της Βέρνης (την οποία καθώς έχει προσυπογράψει η χώρα μας και έτσι δεσμεύεται για την προστασία των εν λόγω ειδών), όσο και προς τη Γενική Διεύθυνση Θαλάσσιας Πολιτικής και Αλιείας της Ε.Ε. Στόχος μας είναι να ασκηθεί πίεση έτσι ώστε να ενεργοποιηθεί ο κρατικός μηχανισμός ελέγχου και να δοθεί ένα τέλος σε αυτή την

αναίτια καταστροφή. Τα στοιχεία αυτά βρίσκονται στη διάθεση των ελληνικών εισαγγελικών ή άλλων αρμόδιων αρχών, έτσι ώστε να προβούν στις απαραίτητες κυρώσεις.

Από τη βουλιμία μας να φάμε οτιδήποτε ζει σε αυτό τον πλανήτη και σε αυτή τη χώρα, δημιουργήσαμε αυτή την παράλογη μαύρη αγορά, που όχι μόνο προκαλεί καταστροφή στα οικοσυστήματα και τα είδη που παράνομα καταλήγουν στο πιάτο μας, αλλά και στους ίδιους τους καταναλωτές! Τα είδη όπως ο Πετροσωλήνας και η Πίννα που χρειάζονται πολλές δεκαετίες για να αναπτυχθούν σε βρώσιμο μέγεθος, λόγω του μεγάλου χρόνου ζωής τους, μπορούν να συσσωρεύσουν επικίνδυνες συγκεντρώσεις βαρέων μετάλλων (μόλυβδος, ψευδάργυρος, κάδμιο) αλλά και οργανοχλωρίων (PDB, DDT). Αυτό τα καθιστά επιβαρυντικά για την υγεία αυτών που τα καταναλώνουν, πολλοί εκ των οποίων θεωρούν ότι τρώγοντας τα (και τις τοξικές ουσίες που περιέχουν) θα λύσουν τα αφροδισιακά τους προβλήματα.

Σε μία χώρα που θεωρούμε ότι έχουμε μεγάλη θαλασσινή παράδοση, η συμπεριφορά μας δείχνει ότι είμαστε παντελώς αστοιχείωτοι για το πώς θα έπρεπε να διαχειριστούμε αυτή τη μοναδική φυσική κληρονομιά των θαλασσών μας, αλλά και να ζήσουμε αξιοποιώντας σωστά τους θαλάσσιους πόρους μας. Καθώς το Ινστιτούτο Αρχιπέλαγος εμβαθαίνει την πολυετή έρευνα για την κατανόηση των αιτιών που καταστρέφουν τις ελληνικές θάλασσες, κάνοντας παράλληλα μία δύσκολη προσπάθεια για την άμυνα των θαλάσσιων πόρων μας, συνειδητοποιούμε μέρα με τη μέρα πόσο πολυεπίπεδα είναι τα αίτια αυτής της συνεχιζόμενης υποβάθμισης. Ρίζα του προβλήματος είναι ένα πλέγμα ημιμάθειας και αλαζονείας που εκτείνεται σε όλα τα επίπεδα, καλύπτοντας μέρος των αλιέων, των δημόσιων λειτουργών και των πολιτικών που θα έπρεπε να πρωτοστατούν στη διαχείριση των θαλάσσιων πόρων, αλλά και των εμπόρων και των καταναλωτών. Άλλοι στοχεύουν σε βραχυπρόθεσμα οφέλη και άλλοι κρύβονται πίσω από αναποτελεσματικές γραφειοκρατικές διαδικασίες και το διαμοιρασμό αρμοδιοτήτων και ευθυνών ανάμεσα σε διάφορες υπηρεσίες, ενώ μεγάλο μέρος των επιστημόνων επικεντρώνονται στην υλοποίηση προγραμμάτων για την αλιεία χωρίς να θεωρούν ότι έχουν ευθύνη για την προστασία των ιχθυοποθεμάτων και για την ανάληψη αποτελεσματικών πρωτοβουλιών, αγνοώντας την διεθνώς θεσμοθετημένη αρχή της πρόληψης στην προστασία των φυσικών πόρων.

Είμαστε η μοναδική χώρα της Ε.Ε. και μία από τις ελάχιστες στον κόσμο όπου η διαχείριση της αλιείας είναι τόσο ανεπαρκής, ενώ οι κρατικές αρχές επιμένουν να εθελοτυφλούν, αντί να αντιμετωπίζουν σταδιακά τα προβλήματα της καταστροφικής και παράνομης αλιείας τα οποία είναι γνωστά εδώ και δεκαετίες, τόσο σε μεγάλο μέρος των πολιτών όσο και στην πολιτεία. Αυτό αποδεικνύεται περίτρανα από το παράδειγμα της ευρείας και απροκάλυπτης εμπορίας προστατευόμενων ασπόνδυλων ειδών που πλέον είναι διαθέσιμα ακόμα και διαδικτυακά για κατ' οίκον διανομή. Αυτό το τόσο σύνηθες παράνομο εμπόριο είναι ένα ζήτημα για το οποίο οι αρμόδιες αρχές διαφωνούν για το ποιός είναι τελικά αρμόδιος να το ελέγξει (δηλαδή κατά πόσο είναι ευθύνη είναι του Υπουργείου Περιβάλλοντος (που είναι υπεύθυνο για τα προστατευόμενα είδη), ή του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (που είναι υπεύθυνο για θέματα αλιείας), ή του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (υπεύθυνο για ελέγχους αλιευτικών δραστηριοτήτων), ή του Υπουργείου Οικονομικών (υπεύθυνο για τους αγορανομικούς ελέγχους). Συνολικό αποτέλεσμα είναι αντί οι έλεγχοι και οι διαχείριση αυτής της προβληματικής κατάστασης να γίνεται από τις υπηρεσίες των 4ων υπουργείων, να μην γίνεται από κανένα, και η εμπορία και κατανάλωσή αυτών των ειδών να θεωρείται αυτονόητη!

Κεφάλαιο 3^ο :Καταστροφή αλιευτικών εξοπλισμών μέσω επιδοτούμενων προγραμμάτων

Λόγω της υπεραλίευσης στο Αιγαίο και γενικότερα στην Μεσόγειο, τα είδη χλωρίδας και πανίδας της θάλασσας έχουν αρχίσει να μειώνονται σε τέτοιο βαθμό ώστε το πρόβλημα αυτό να γίνει το κύριο θέμα πολλών περιβαλλοντικών οργανώσεων και κυβερνήσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Γι αυτόν τον λόγο πάρθηκαν τα ανάλογα μέτρα για την αντιμετώπισή του. Ένα από αυτά τα μέτρα είναι η καταστροφή αλιευτικών εργαλείων (σκαφών) μέσω επιδοτούμενων προγραμμάτων από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΣΠΑ). Τέτοια προγράμματα έχουν σκοπό να φέρουν σε σταθερή αναλογία τον αριθμό των ψαριών που αλιεύονται με τον αριθμό των ψαριών που είναι δυνατόν να αλιευθούν, να αποφευχθεί τυχόν εξαφανισή ειδών και να διατηρηθεί η βιοποικιλότητα του θαλάσσιου περιβάλλοντος στο επιθυμητό επίπεδο. Η νομοθεσία που ορίζει τα προγράμματα αυτά από το Ελληνικό κράτος σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό ταμείο θάλασσας και αλιείας.

Διαχείριση της αλιείας

Η διαχείριση της αλιευτικής ικανότητας εξυπηρετεί τον στόχο μιας σταθερής και διαρκούς ισορροπίας μεταξύ της αλιευτικής ικανότητας των στόλων και των αλιευτικών δυνατοτήτων μέσα στον χρόνο.

Οι χώρες της ΕΕ είναι υποχρεωμένες να υποβάλλουν κάθε χρόνο έκθεση σχετικά με την ισορροπία αυτή, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές που έχει καταρτίσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Για τα τμήματα του στόλου με πλεονάζουσα ικανότητα, το κάθε κράτος μέλος οφείλει να λαμβάνει μέτρα στο πλαίσιο ενός προγράμματος δράσης, ώστε να επιτυγχάνεται η ισορροπία, π.χ. κρατική χρηματοδότηση του παροπλισμού σκαφών. Όταν ένα κράτος μέλος δεν υποβάλλει έκθεση ή δεν εφαρμόζει το σχέδιο δράσης, η ΕΕ μπορεί να προβεί σε αναλογική αναστολή ή διακοπή της σχετικής χρηματοδότησης.

Για κάθε χώρα της ΕΕ, ορίζεται ανώτατο όριο ικανότητας του αλιευτικού στόλου, σε κιλοβάτ (kW) και σε χωρητικότητα (gt). Νέα αλιευτικά σκάφη μπορούν να περιληφθούν σε έναν στόλο μόνον αφού αφαιρεθεί από τον ίδιο στόλο η αντίστοιχη ικανότητα (σε kW και σε gt). Μέσω αυτού του συστήματος «εισόδου-εξόδου», ο στόλος της Ευρώπης δεν μπορεί πλέον να αυξηθεί.

Η διαχείριση όλων σχεδόν των σημαντικών αποθεμάτων και προϊόντων αλιείας γίνεται μέσω πολυετών σχεδίων, τα οποία καθορίζουν τους στόχους της διαχείρισης των ιχθυαποθεμάτων, όσον αφορά το ποσοστό θνησιμότητας λόγω αλιείας και/ ή το μέγεθος του στοχευόμενου αποθέματος. Ορισμένα σχέδια προβλέπουν λεπτομερή και ειδικά σχεδιασμένο χάρτη πορείας για την επίτευξη των στόχων, ή περιορισμούς της αλιευτικής προσπάθειας, επιπλέον του καθορισμού συνολικών επιτρεπόμενων αλιευμάτων (ΤΑC), καθώς και συγκεκριμένους κανόνες ελέγχου.

Υπαγόμενες Πράξεις

Στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας Απόφασης υπάγονται Πράξεις που εντάσσονται στο Μέτρο 6.1.10 «Οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων» και αφορούν στη δράση «Διάλυση αλιευτικού σκάφους». Το Μέτρο αφορά αποκλειστικά τον τομέα της Θαλάσσιας Αλιείας και η διάλυση θα πραγματοποιείται εντός της ελληνικής επικράτειας. Στόχος της ενισχυόμενης δράσης με τη στήριξη της οριστικής παύσης των αλιευτικών δραστηριοτήτων είναι η εξισορρόπηση συγκεκριμένου τμήματος στόλου με τις αλιευτικές δυνατότητες που διατίθενται στο τμήμα αυτό

Φορείς Υλοποίησης

Η αρμοδιότητα διαχείρισης του Μέρους 6.1.10 «Οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων» του Ε.Π. Αλιείας & Θάλασσας 2014-2020 ανήκει στην Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας και Θάλασσας (ΕΥΔ ΕΠΑΛΘ).

Δικαιούχοι – Όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής

1. Δικαιούχοι των οικονομικών ενισχύσεων του Μέρους 6.1.10 «Οριστική Παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων» είναι φυσικά ή/και νομικά πρόσωπα, που είναι νόμιμοι ιδιοκτήτες, για τουλάχιστον ένα (1) έτος, επαγγελματικού αλιευτικού σκάφους και πληρούν τους όρους και τις προϋποθέσεις του επαγγελματία αλιέα, όπως καθορίζονται από την εθνική νομοθεσία ή νόμιμοι κληρονόμοι αυτών. Ως νόμιμοι κληρονόμοι θεωρούνται αυτοί που εμπίπτουν στις διατάξεις του ΠΔ 261/1991 (άρθρο 2, εδάφιο 2 και 3). Τα σκάφη για τα οποία θα χορηγηθεί οικονομική ενίσχυση πρέπει:

— Να είναι εγγεγραμμένα στα Ελληνικά Νηολόγια / Λεμβολόγια και καταχωρημένα στο Εθνικό και Κοινοτικό Αλιευτικό Μητρώο (ΕΑΜ - ΚΑΜ) και τα στοιχεία της άδειας και των λοιπών ναυτιλιακών εγγράφων να συμφωνούν με τα καταγεγραμμένα

στοιχεία του ΕΑΜ - ΚΑΜ. Σε αντίθετη περίπτωση, ο δικαιούχος πρέπει να μεριμνήσει για τον επανέλεγχο των στοιχείων του σκάφους (π.χ. GT, kW, LOA, έτος έναρξης πλόων, ιδιοκτησία, αλιευτικό εργαλείο, κ.λπ.) και την τυχόν διόρθωση αυτών, ώστε να υπάρχει πλήρης ταύτιση μεταξύ στοιχείων ναυτλιακών εγγράφων και ΕΑΜ - ΚΑΜ.

→ Να φέρουν ως αλιευτικό εργαλείο δίχτυα ή/και παραγάδια, με οποιαδήποτε σειρά καταχώρησής τους στην αλιευτική άδεια του σκάφους, ανεξαρτήτως του μήκους του σκάφους. Αποκλείονται τα σκάφη που φέρουν τα αλιευτικά εργαλεία : τράτα βυθού (ΟΤΒ) ή/και γρι-γρι (PS).

→ Να φέρουν μηχανή. Σκάφη χωρίς μηχανή (κωπήλατα) δεν εντάσσονται στο Μέτρο 6.1.10.

→ Κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης να έχουν συμπληρωθεί τουλάχιστον δέκα (10) έτη από το έτος έναρξης πλόων (ΕΕΠ)

→ Να είναι νηολογημένα ως ενεργά και να έχουν ασκήσει αλιευτικές δραστηριότητες στη θάλασσα επί τουλάχιστον 90 ημέρες κατ' έτος στη διάρκεια των δύο ημερολογιακών ετών που προηγούνται της ημερομηνίας υποβολής της αίτησης στήριξης. 8 Ευρωπαϊκή Ένωση ΕΠΑΛΘ 2014-2020 Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας & Αλιείας

→ Να διαθέτουν επαγγελματική αλιευτική άδεια σε ισχύ τόσο κατά την ημερομηνία αίτησης για ένταξη, όσο και κατά την ημερομηνία διάλυσης.

→ Να πληρούν όλες τις προϋποθέσεις της Ενωσιακής και Εθνικής νομοθεσίας που διέπει τα επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη.

→ Να μην έχουν χρονική δέσμευση από προηγούμενη χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΕΠΑΛ 2007-2013 κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης. Σε περίπτωση που έχει επιδοτηθεί η αγορά συστημάτων VMS ή ERS για το σκάφος, η ΕΥΔ ΕΠΑΛΘ, μετά την υλοποίηση της Πράξης (διάλυση του σκάφους) θα ενημερώσει την αρμόδια Υπηρεσία για πιθανή ανάκτηση μέρους ή του συνόλου της οικονομικής ενίσχυσης που χορηγήθηκε για το/τα εν λόγω σύστημα/συστήματα.

→ Να είναι ελεύθερα πάσης φύσεως βαρών.

→ Η διάλυσή τους να πραγματοποιηθεί εντός της ελληνικής επικράτειας.

2. Οι ενισχύσεις παρέχονται σε δικαιούχους που :

(i) δεν έχουν υποβάλει αίτηση ένταξης για χρηματοδότηση από Εθνικό ή Ενωσιακό Πρόγραμμα, για το εν λόγω σκάφος.

(ii) συμμορφώνονται με τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο α) έως δ) του άρθρου 10 του Καν. (ΕΕ) 508/2014 και υποβάλουν ενυπόγραφη δήλωση, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του ίδιου άρθρου, (Υπόδειγμα 4 Υπεύθυνης Δήλωσης).

(iii) συνεχίζουν να συμμορφώνονται με τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχεία α) έως δ) του άρθρου 10 του Καν. (ΕΕ) 508/2014 καθ' όλη τη διάρκεια της εφαρμογής της δράσης και για καθορισμένη περίοδο πέντε ετών μετά την τελευταία πληρωμή στον εν λόγω δικαιούχο.

(iv) δεν εκκρεμεί εις βάρος τους διαδικασία ανάκτησης προηγούμενης κρατικής ενίσχυσης. Επισημαίνεται ότι ο δικαιούχος απαγορεύεται να νηολογήσει / λημβολογήσει νέο αλιευτικό σκάφος εντός πέντε (5) ετών από την παραλαβή της στήριξης.

Προϋπολογισμός – Διάρκεια υλοποίησης

Ο προϋπολογισμός του Μέτρου 6.1.10 «Οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων» ανέρχεται σε 40.000.0000 Ευρώ. Η διάρκεια υλοποίησης των Πράξεων και το ακριβές χρονοδιάγραμμα θα ορισθεί στην Απόφαση Ένταξης και Χρηματοδότησης

Ένταση ενίσχυσης – Ύψος αποζημίωσης - Περιοχές εφαρμογής

Το Μέτρο 6.1.10 «Οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων» του ΕΠΑΛΘ 2014-2020, αφορά αποκλειστικά τον τομέα της Θαλάσσιας Αλιείας, και εφαρμόζεται σε ολόκληρη την Ελληνική Επικράτεια, με ένταση ενίσχυσης 100% επί της επιλέξιμης δαπάνης της Πράξης. Για τον υπολογισμό της χρηματικής αποζημίωσης του σκάφους που αποσύρεται από την αλιευτική δραστηριότητα, λαμβάνονται υπόψη, η «αξία βάσης» αλιευτικού σκάφους [αξία σκάφους δέκα (10) ετών, χωρητικότητας μέχρι 2 GT], η παλαιότητα του σκάφους, η χωρητικότητα σε GT, η ισχύς της μηχανής σε kW, οι ημέρες εργασίας/έτος, το αλιευτικό εργαλείο άδειας

Διαδικασία υποβολής και παραλαβής αίτησης χρηματοδότησης

Η αίτηση θα υποβάλλεται από τον ενδιαφερόμενο ηλεκτρονικά μέσω διαδικτυακής εφαρμογής, στην ιστοσελίδα της ΕΥΔ ΕΠΑΛΘ aposyrsi.alieia.gr και μετά την οριστικοποίησή της θα παράγεται αποδεικτικό που θα πρέπει να υπογράφουν όλοι οι τυχόν ιδιοκτήτες του επαγγελματικού αλιευτικού σκάφους, όπως αυτοί αναφέρονται στην επαγγελματική άδεια του σκάφους και θα αποστέλλεται στην ΕΥΔ ΕΠΑΛΘ μαζί με τα υπόλοιπα δικαιολογητικά του φακέλου υποβολής της αίτησής του για ένταξη στο Μέτρο 6.1.10. Η αίτηση χρηματοδότησης επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986 (ΦΕΚ Α' 75) για τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν. Συνεπώς, θα πρέπει να εμφανίζει ταυτότητα περιεχομένου με τα ζητούμενα δικαιολογητικά. Η ανακρίβεια των στοιχείων που δηλώνονται στην αίτηση επισύρει τις προβλεπόμενες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις.

Υποχρεώσεις δικαιούχων οικονομικών ενισχύσεων

Ο δικαιούχος υποχρεούται :

i Να υλοποιήσει την Πράξη σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην Απόφαση Χρηματοδότησής της.

ii Να τηρεί την Κοινοτική και Εθνική Νομοθεσία κατά την εκτέλεση της Πράξης.

iii Να τηρεί και να ενημερώνει φάκελο Πράξης με όλα τα στοιχεία που αφορούν στην εκτέλεση της Πράξης έως την ολοκλήρωση, και την αποπληρωμή της. Στο φάκελο της Πράξης να τηρούνται όλα τα δικαιολογητικά έγγραφα για διάστημα πέντε (5) ετών από την τελική πληρωμή της Πράξης. Τα ανωτέρω στοιχεία και δικαιολογητικά έγγραφα διατηρούνται είτε υπό τη μορφή πρωτοτύπων, ή επικαιροποιημένων αντιγράφων των πρωτοτύπων ή σε κοινώς αποδεκτούς φορείς δεδομένων, περιλαμβανομένων των ηλεκτρονικών εκδόσεων των πρωτότυπων εγγράφων ή εγγράφων που υπάρχουν μόνο σε ηλεκτρονική μορφή 24 Ευρωπαϊκή Ένωση ΕΠΑΛΘ 2014-2020 Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας & Αλιείας

iv Να θέτει στη διάθεση, εφόσον ζητηθούν, καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της Πράξης και για όσο χρόνο ο δικαιούχος υποχρεούται για την τήρησή τους, όλα τα έγγραφα, δικαιολογητικά και στοιχεία της Πράξης, στην ΕΥΔ ΕΠΑΛΘ, Αρχή Πιστοποίησης, Αρχή Ελέγχου, Επιτροπή Παρακολούθησης και σε όλα τα ελεγκτικά όργανα της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

v Να αποδέχεται τη συμπερίληψή του στον κατάλογο των Πράξεων του ΕΠΑΛΘ που δημοσιοποιεί η ΕΥΔ ΕΠΑΛΘ, στη διαδικτυακή πύλη www.alieia.gr, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 115 και στο Παράρτημα V του Καν. 508/2014, και στο οποίο αναφέρονται: η ονομασία του δικαιούχου και της Πράξης, σύνοψη της Πράξης, η ημερομηνία υλοποίησης της Πράξης (διάλυση σκάφους), η συνολική επιλέξιμη δαπάνη, ο ταχυδρομικός κώδικας, ή άλλη κατάλληλη ένδειξη της τοποθεσίας, η χώρα, η ονομασία της κατηγορίας παρέμβασης της Πράξης.

vi Η μεταβίβαση του ενισχυόμενου επαγγελματικού αλιευτικού σκάφους μέχρι την υλοποίηση της Πράξης επιτρέπεται κατόπιν έγκρισης της ΕΥΔ ΕΠΑΛΘ μόνο σε περιπτώσεις κληρονομικής διαδοχής (σε περίπτωση θανάτου δικαιούχου και εφόσον οι κληρονόμοι δύνανται - αναλαμβάνουν το σύνολο των υποχρεώσεων που απορρέουν από την υλοποίηση της Πράξης.

vii Ο δικαιούχος απαγορεύεται να νηολογήσει/λεμβολογήσει νέο αλιευτικό σκάφος εντός πέντε ετών από την παραλαβή της στήριξης. Σύμφωνα με το άρθρο 4 του Καν.(ΕΕ) 1380/2013, ως αλιευτικό σκάφος ορίζεται οποιοδήποτε σκάφος είναι εξοπλισμένο για την εμπορική εκμετάλλευση θαλάσσιων βιολογικών πόρων ή με δίχτυ παγίδα ερυθρού τόνου. Σε περίπτωση παραβίασης της υποχρέωσης αυτής, ανακτάται όλο το ποσό της ενίσχυσης.

viii Ο δικαιούχος υποχρεούται να συμμορφώνεται με τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχεία α) έως δ) του άρθρου 10 του Καν. (ΕΕ) 508/2014.

ix Σε περίπτωση παράβασης των αναφερομένων στις προηγούμενες παραγράφους, η ΕΥΔ ΕΠΑΛΘ δύναται να αποφασίζει την ανάκτηση μέρους ή και του συνόλου των ενισχύσεων.

Χρηματοδότηση

- 1 Τη χρηματοδότηση των Δικαιούχων των ενταγμένων Πράξεων του πίνακα του σημείου Θ της παρούσας με τη μορφή δημόσιας οικονομικής ενίσχυσης, για την οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων, με τη «ΔΙΑΛΥΣΗ» των επαγγελματικών αλιευτικών σκαφών τους.
- 2 Τα αναλυτικά στοιχεία των Δικαιούχων και των αλιευτικών σκαφών, όπως αυτά βεβαιώθηκαν από τις αρμόδιες Λιμενικές Αρχές μετά τη διασταύρωσή τους με τα

ναυτιλιακά έγγραφα και το Εθνικό και Κοινοτικό Αλιευτικό Μητρώο (ΕΑΜ-ΚΑΜ) και η δημόσια οικονομική ενίσχυση εκάστου Δικαιούχου παρουσιάζονται στον συνημμένο πίνακα του σημείου Θ της παρούσας.

- 3 Η δημόσια οικονομική ενίσχυση υπολογίστηκε βάσει των παρακάτω συντελεστών : - «αξία βάσης» αλιευτικού σκάφους (αξία σκάφους δέκα (10) ετών, χωρητικότητα μέχρι 2 GT), - «παλαιότητας του σκάφους», - «ολικής χωρητικότητας σε GT», - «ολικού μήκους σκάφους» - «ισχύος της μηχανής σε KW» και - «ημερών εργασίας/έτος» και δεν επιδέχεται αναθεώρησης εκτός αν συντρέχουν οι λόγοι των κατωτέρω σημείων 3 & 4. 3. Η δημόσια οικονομική ενίσχυση των Δικαιούχων μειώνεται κατά το ποσό της αποζημίωσης που καταβάλλεται από την ασφάλεια, (δημοσιονομική διόρθωση), σε περίπτωση απώλειας, (βύθισης, καταστροφής, κλπ), του αλιευτικού σκάφους χωρίς υπαιτιότητα του ιδιοκτήτη, μεταξύ της ημερομηνίας της παρούσας Απόφασης Ένταξης και Χρηματοδότησης και του προβλεπόμενου χρονικού διαστήματος για την υλοποίηση της Πράξης (οριστική παύση – διάλυση του αλιευτικού σκάφους).
- 4 Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι, οι βασικές παράμετροι υπολογισμού της Δημόσιας οικονομικής ενίσχυσης, όπως αυτές παρουσιάζονται στον συνημμένο πίνακα του σημείου Θ της παρούσας, δεν ταυτίζονται με τα πρωτογενή στοιχεία του σκάφους που τηρούνται στο φάκελο της Λιμενικής Αρχής νηολόγησής του, κατά τη χρονική περίοδο προετοιμασίας του αλιευτικού σκάφους για τη διάλυσή του (έκδοση των απαιτούμενων αδειών ανέλκυσης και διάλυσης), το γεγονός δε αυτό επιφέρει τη μείωση ή την αύξηση της εγκριθείσας με την παρούσα δημόσια οικονομικής ενίσχυσης, ενημερώνεται άμεσα ο Δικαιούχος, προκειμένου να δηλώσει με Υπεύθυνη Δήλωση για τη συνέχιση ή μη της διαδικασίας διάλυσης του αλιευτικού σκάφους.
- 5 Σε συνέχεια του ανωτέρω σημείου και σε περίπτωση συνέχισης των διαδικασιών διάλυσης, εάν από τα νέα στοιχεία προκύπτει : α) μείωση της εγκεκριμένης δημόσιας οικονομικής ενίσχυσης, τότε ολοκληρώνεται η διαδικασία της διάλυσης και υποβάλλεται στην ΕΥΔ/ΕΠΑΛΘ μαζί με το φάκελο πληρωμής, αίτημα τροποποίησης από το Δικαιούχο, σύμφωνα με το άρθρο 19, της αριθμ. 1710/07.11.2017 Πρόσκλησης, συνοδευόμενο από τα σχετικά δικαιολογητικά στοιχεία βάσει των οποίων επαναπροσδιορίζεται και εγκρίνεται η δημόσια οικονομική ενίσχυση με την Απόφαση Βεβαίωσης Ολοκλήρωσης και Πληρωμής. β) αύξηση της εγκεκριμένης δημόσιας οικονομικής ενίσχυσης, τότε αναστέλλεται

η διαδικασία της διάλυσης και υποβάλλεται στην ΕΥΔ/ΕΠΑΛΘ αίτημα τροποποίησης από το Δικαιούχο, σύμφωνα με το άρθρο 19, της αριθμ. 1710/07.11.2017 Πρόσκλησης, συνοδευόμενο από τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία, βάσει των οποίων τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα επαναπροσδιορισμού της δημόσιας οικονομικής ενίσχυσης, η οποία σε περίπτωση αποδοχής του αιτήματος τροποποίησης από την ΕΥΔ/ΕΠΑΛΘ, εγκρίνεται με Απόφαση τροποποίησης της Απόφασης Ένταξης και Χρηματοδότησης Πράξης, η οποία κοινοποιείται στο Δικαιούχο για τη συνέχιση της διαδικασίας ολοκλήρωσης της διάλυσης. ΚΩΔ ΟΠΣ :2449 Έντυπο: Ε.Ι.2_ΚΕ_1 Έκδοση: 1η Ημ/νια Έκδοσης: 29.12.2017 ΕΠΑΛΘ 2014-2020 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΘΑΛΑΣΣΑΣ & ΑΛΕΙΑΣ 5- Σε περίπτωση μη αποδοχής του αιτήματος τροποποίησης από την ΕΥΔ/ΕΠΑΛΘ, ισχύουν τα προβλεπόμενα στην αριθμ. 1710/07.11.2017 Πρόσκληση, άρθρο 19, παρ. 3, σημείο ΙΙΙ.

ΜΕΤΡΟ	ΔΡΑΣΗ	ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ
Οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων	Διάλυση αλιευτικού σκάφους	46.029.264 €	46.029.264 €
ΣΥΝΟΛΑ		46.029.264 €	46.029.264 €

Χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης και παραλαβής

Η ημερομηνία έναρξης για την υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου των Πράξεων ορίζεται η 15 Φεβρουαρίου 2018 και η ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού αντικείμενου όλων των ενταγμένων Πράξεων του σημείου Θ της παρούσας ορίζεται η 30 Σεπτεμβρίου 2018.

Ως ολοκλήρωση φυσικού αντικείμενου Πράξης, θεωρείται η διάλυση του σκάφους και η έκδοση της Έκθεσης Επαλήθευσης- Πιστοποίησης (Πρακτικό Διάλυσης), από το Όργανο Επιτόπιας Επαλήθευσης (ΟΕΕ), κατά τα άρθρα 16 & 18 της αριθμ. 1710/07.11.2017 Πρόσκλησης. Στην Έκθεση Επαλήθευσης- Πιστοποίησης προσδιορίζεται το φυσικό αντικείμενο της ενίσχυσης που έχει επαληθευτεί -

πιστοποιηθεί, με βάση την επιβεβαίωση των στοιχείων όπως αυτά ορίζονται στο Υπόδειγμα 3 της οικίας Πρόσκλησης. Το ανωτέρω ορισθέν χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης του φυσικού αντικειμένου της κάθε Πράξης, είναι δυνατόν να παραταθεί με την τροποποίηση της Απόφασης Ένταξης και Χρηματοδότησης Πράξεων, το μέγιστο για ακόμα δεκαπέντε (15) ημερολογιακές ημέρες, (καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης φυσικού αντικειμένου πράξης), κατόπιν υποβολής πλήρως τεκμηριωμένου αιτήματος του Δικαιούχου και σε εύλογο χρόνο πριν τη λήξη αυτού, σύμφωνα με το άρθρο 19 της οικίας Πρόσκλησης. Η παρέλευση του χρονοδιαγράμματος ολοκλήρωσης της Πράξης, χωρίς ο Δικαιούχος να έχει προβεί σε υποβολή υπεύθυνης δήλωσης παραίτησης, ή υποβολή αιτήματος παράτασης, θεωρείται ως σιωπηρή παραίτηση του δικαιούχου και αποτελεί αιτία αυτοδίκαιης ανάκλησης της Ένταξης και Χρηματοδότησης της Πράξης από την ΕΥΔ/ΕΠΑΛΘ.

Κεφάλαιο 4:Επιπτώσεις των επιδοτήσεων

Η καταστροφή των αλιευτικών εργαλείων έφερε πολλά θετικά αποτελέσματα τα κυριότερα εκ των οποίων αφορούν περιβαλλοντικά προβλήματα. Επίσης οδήγησαν και σε άλλα αποτελέσματα που αφορούν το εμπόριο και την οικονομία, αν και σε αυτούς τους τομείς τα αποτελέσματα αυτά δεν ήταν και ιδιαίτερα θετικά. Οι κυριότερες επιπτώσεις είναι :

A. Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

- Η αύξηση των θαλάσσιων βιοοικοτόπων
- Η αύξηση του αριθμού των ψαριών
- Η διάσωση ειδών που κινδύνευαν από εξαφάνιση
- Η ανάπτυξη νέων οργανισμών και μικροοργανισμών

B. Οικονομικές και εμπορικές επιπτώσεις

- Μείωση του αλιευτικού στόλου και κατακόρυφη πτώση του τομέα της αλιείας
- Αύξηση ζήτησης, μείωση προσφοράς με αποτέλεσμα την αύξηση των τιμών στην αγορά

Γ. Κοινωνικές επιπτώσεις

- Μείωση θέσεων εργασίας
- Αφανισμός αιώνων παράδοσης

A. Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Η αύξηση των θαλάσσιων βιοοικοτόπων

Τα τελευταία χρόνια είχε παρατηρηθεί από ερευνητικές ομάδες που δραστηριοποιούνταν στην περιοχή του αιγαίου ότι εξαιτίας της υπεραλίευσης και πιο συγκεκριμένα η αλίευση με μεγάλα αλιευτικά που φέρουν γρίπο έχει προκληθεί μεγάλη καταστροφή στα οικοσυστήματα του βυθού. Επιπρόσθετα η χλώριδα του βυθού έχει δεχτεί μεγάλη ζημιά πράγμα το οποίο μπορεί να προκαλέσει πολλές αλυσιδωτές συνέπειες στον βιοοικότοπο.

Μέσω των χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει παρατηρηθεί βαθμιαία μείωση του προβλήματος και προσδοκώμενη στα επόμενα

χρόνια ανάπτυξη των βιοοικοτόπων. Η σταδιακή αυτή ανάπτυξη οφείλεται στο γεγονός ότι έχουν μειωθεί σε σημαντικό βαθμό τα αλιευτικά σκάφη και πλέον η αλιεία κοντεύει να φτάσει στο επιθυμητό επίπεδο ώστε η "παραγωγή " να είναι αντίστοιχη της "ζήτησης" και έτσι στα επόμενα χρόνια να πάψει να βλάπτει τους θαλάσσιους οικοτόπους.

Αν και όταν επιτευχθεί αυτό στον ικανοποιητικό βαθμό οι επιπτώσεις θα είναι να μπορέσουν να αναπτυχθεί η χλωρίδα της θαλάσσης και του βυθού στον βαθμό που ήταν παλαιότερα αλλά και ίσως σε ακόμα υψηλότερο επίπεδο. Έτσι το θαλάσσιο περιβάλλον θα μπορέσει να συνεχίσει να υπάρχει αρμονικά με τον άνθρωπο και να μπορεί να παρέχει ότι χρειάζεται στον βαθμό που απαιτείται.

Η αύξηση του αριθμού των ψαριών

Η ανάπτυξη των βιοοικοτόπων εκτός από την ανάπτυξη και αύξηση της ποσότητας και των ειδών χλωρίδας οδήγησε και στην αύξηση του αριθμού των ψαριών, πράγμα που αποτελεί και τον βασικότερο στόχο των προγραμμάτων αυτών. Όπως είναι λογικό από την στιγμή που μειώθηκε σε μεγάλο βαθμό η δυνατότητα αλιείας είχε ως αποτέλεσμα την ραγδαία αύξηση του αριθμού των ψαριών.

Η υπεραλίευση οδήγούσε στην μείωση της αναπαραγωγής των ψαριών καθώς μεγάλο μέρος των αλιευμάτων αποτελείται από νεογνά και μικρά σε ηλικία ψάρια τα οποία δεν είχαν προλάβει να αναπαραχθούν. Πλέον αυτό το φαινόμενο έχει αρχίσει να μειώνεται με κύριο αποτέλεσμα την αύξηση της αναπαραγωγής και στη συνέχεια την αύξηση των ψαριών. Αυτό μπορεί επίσης να ορισθεί και ως αύξηση των θηραμάτων για τα ψάρια-κυνηγούς (θηρευτές) τα οποία πλέον μπορούν να βρουν τροφή με πολύ περισσότερη ευκολία οπότε και να αναπτυχθούν περισσότερο, γεγονός ιδιαίτερα σημαντικό καθώς τα ψάρια-κυνηγοί αποτελούσαν και τα ίδια θήραμα για τους αλιείς καθώς λόγω κυρίως του μεγέθους τους είναι πιο προσοδοφόρα σε σύγκριση με τα μικρότερα.

Διάσωση ειδών που τείνανε προς εξαφάνιση

Τις προηγούμενες δεκαετίες είχε παρατηρηθεί από ερευνητικές ομάδες και ινστιτούτα που ασχολούνται με το θαλάσσιο περιβάλλον ότι ο αριθμός πολλών ειδών ψαριών έχει μειωθεί κατακόρυφα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν η γόπα, η κουτσομούρα, το λαβράκι καθώς και πολλά άλλα είδη που υπάρχουν σε μεγάλο

βαθμό στις διατροφικές συνήθειες των Ελλήνων και οδηγήθηκαν σε υπερκατανάλωση.

Με τα χρηματοδοτούμενα αυτά προγράμματα έχει επιτευχθεί σημαντική μείωση στην αλίευση αυτών (περίπου 15%) με αποτέλεσμα την ελευθέρια στην αναπαραγωγή τους και την διάσωση του είδους. Επίσης έχουν ληφθεί και άλλα μέτρα για την διάσωση τους όπως η απαγόρευση εμπορίας και κατανάλωσης τους (π.χ στους ροφούς και στον γαλέο).

Ανάπτυξη νέων οργανισμών και μικροοργανισμών

Λόγω της αύξησης της χλωρίδας και της πανίδας της περιοχής, η κατάσταση επανέρχεται σε επίπεδα που υπήρχαν τα παλιότερα χρόνια όπου ο άνθρωπος δεν επενέβαινε σε τόσο μεγάλο βαθμό στο περιβάλλον. Ως αλυσιδωτή επίπτωση της ανάπτυξης της χλωρίδας μπορούμε να θεωρήσουμε και την αύξηση των μικροοργανισμών του βυθού όπως π.χ. το πλανγκτόν.

Οι μικροοργανισμοί αυτοί αποτελούν βασικό κομμάτι της τροφικής αλυσίδας των θαλάσσιων ειδών που δεν είναι θηρευτές δηλαδή των μικρών ψαριών τα οποία απειλούνταν πρώτα από όλα από εξαφάνιση.

B. Οικονομικές συνέπειες

Έκτος από τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις οι οποίες είναι θετικές, η καταστροφή των αλιευτικών εργαλείων οδήγησε και σε επιπτώσεις οικονομικού χαρακτήρα οι οποίες έχουν ανάμικτες συνέπειες στο κοινωνικό σύνολο.

Κατακόρυφη μείωση της αλιείας

Αν και ένας από τους στόχους των προγραμμάτων αυτών, η μείωση της αλιείας αποτελεί ταυτόχρονα και ένα από τα προβλήματα που δημιουργούνται καθώς η Ελλάδα αποτελεί κύρια πηγή παραγωγής ψαριών και η εξαγωγή αυτών των ψαριών είναι ένα από τα βασικότερα έσοδα του ταμείου του κράτους.

Ακόμα και το γεγονός της υπεραλίευση δείχνει ότι ο τομέας της αλιείας αν και είναι ζημιογόνος ως προς το περιβάλλον, στον τομέα της οικονομίας της Ελλάδος έπαιξε σημαντικό ρόλο ανά τα χρόνια και πλέον αυτό μειώθηκε σημαντικά λόγω των προγραμμάτων αυτών.

Αύξηση ζήτησης, μείωση προσφοράς με αποτέλεσμα την αύξηση των τιμών στην αγορά

Με την πτώση του αριθμού αλιευμάτων έχει πέσει κατά πολύ η προσφορά ως προς το εμπόριο, παρόλα' αυτά η ζήτηση που υπήρχε δεν μειώθηκε με αποτέλεσμα να μην μπορεί να καλυφθεί.

Κύρια συνέπεια αυτού αποτελεί η μεγάλη αύξηση των τιμών στην αγορά και η αναγκαία αν γίνεται κάλυψη της ζήτησης αυτής.

Η κάλυψη αυτή πραγματοποιήθηκε με την δημιουργία νέων μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας σε όλο την επικράτεια του Αιγαίου και με αλυσιδωτή αντίδραση σιγά σιγά την επαναφορά των τιμών στα αρχικά επίπεδα καθώς και την επανένταξη της Ελλάδος στις ευρωπαϊκές αγορές ψαριών, όχι όμως στα ίδια επίπεδα ποιότητας που βρισκόταν.

Γ. Κοινωνικές επιπτώσεις

Τελευταίες και μικρότερης σοβαρότητας συνέπειες αποτελούν αυτές με κοινωνικό χαρακτήρα των οποίων βασικότερες είναι οι εξής :

A) Μείωση των θέσεων εργασίας. Όπως είναι λογικό με την καταστροφή τόσων χιλιάδων σκαφών χάθηκαν μαζί και ακόμα περισσότερες θέσεις εργασίας οι οποίες δεν μπόρεσαν να καλυφθούν και αυξήθηκαν τα ποσοστά ανεργίας σε κάποιο βαθμό

B) Αφανισμός αιώνων παράδοσης. Ένα ακόμα αποτέλεσμα αποτελεί και η αντίδραση του κόσμου όσον αφορά το θέμα της παράδοσης καθώς η χώρα μας αποτελεί επί σειρά αιώνων ναυτική και 'θαλασσομάνα' χώρα με μεγάλη τεχνογνωσία στην κατασκευή και χρήση ναυτικών και αλιευτικών εργαλείων.

Πλέον η τεχνογνωσία αυτή και η ίδια η παράδοση τείνουν να εξαφανιστούν από τη νέα γενιά και με το πέρασμα των χρόνων ίσως και να εξαλειφθούν.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Εν κατακλείδι όπως και όλα τα ζητήματα έτσι και αυτό της καταστροφής των αλιευτικών εργαλείων δεν αποτελεί ένα απλό ζήτημα αλλά είναι ένα πολυδιάστατο θέμα με πολλές πτυχές και επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό πολλούς κλάδους.

Η αλυσίδα αυτή περιλαμβάνει είτε εσκεμμένα είτε όχι και άλλους τομείς εκτός του περιβάλλοντος και έχει σε αυτούς αρνητικές και θετικές συνέπειες.

Οι έρευνες που οδήγησαν στην απόφαση αυτή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να πάρει αυτά τα μέτρα, αποδείχτηκαν μέχρι στιγμής σωστές καθώς οι αριθμοί έδειξαν πως τα θετικά αποτελέσματα και συνέπειες είναι περισσότερα και μεγαλύτερης σημασίας και απήχησης προς το περιβάλλον, την οικονομία και το κοινωνικό σύνολο, από τα αρνητικά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Καταχώριση αλιευτικών εργαλείων στις άδειες αλιείας σκαφών σ' εφαρμογή του Καν. (Ε.Κ.) 1281/2005
http://www.alieia.minagric.gr/sites/default/files/basicPageFiles/2006-12-28_%CE%95%CE%B3%CE%BA%CF%8D%CE%BA%CE%BB%CE%B9%CE%BF%CF%82%20176605.pdf
- Ελληνικός Αλιευτικός Στόλος Έκθεση Έτους 2017 Σύμφωνα με το Άρθρο 22 του ΚΑΝ (ΕΕ) 1380/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
<http://www.alieia.minagric.gr/sites/default/files/basicPageFiles/Annual%20Fleet%20Report%202017.pdf>
- Γενική Διεύθυνση αλιείας <http://www.alieia.minagric.gr/>
- Τα στατιστικά στοιχεία για υπεραλίευση και παράνομη αλιεία στην Ελλάδα. Άρθρο του : <http://www.skai.gr/news/thalassa/article/371868/ta-statistika-stoiheia-gia-uperalieusi-kai-paranomi-alieia-stin-ellada/>
- Επιπτώσεις από την υπεραλίευση. Άρθρο της ηλεκτρονικής εφημερίδας : <https://archive.patris.gr/articles/142959>
- ΠΩΣ Η ΥΠΕΡΑΛΙΕΥΣΗ «ΑΔΕΙΑΖΕΙ» ΤΙΣ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΤΣΕΠΕΣ ΤΩΝ ΨΑΡΑΔΩΝ Άρθρο του : <https://www.fishforward.eu/el/fisheries-greece/>
- ΜΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΛΙΕΙΑ Άρθρο του : <https://www.wwf.gr/sustainable-economy/fishery/none-sustainable-fishery>
- Διαχείριση της αλιευτικής ικανότητας-αλιευτικός στόλος : https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/fishing_rules/fishing_fleet_el

- Διαχείριση της αλιείας- Πολυετή σχέδια της ΕΕ :
https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/fishing_rules/multi_annual_plans_el
- ΕΥΡΩΠΙΑΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΘΑΛΑΣΣΑΣ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑΣ :
https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/emff_el.
- Ένταξη και Χρηματοδότηση Πράξεων, στο πλαίσιο της πρόσκλησης «Υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης για την ένταξη πράξεων στο Μέτρο 6.1.10 “Οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων», δράση “Διάλυση αλιευτικού σκάφους”», με κωδικό ΟΠΣ 2449, στο Ε.Π. Αλιείας & Θάλασσας 2014-2020. :
https://aposyrsi.alieia.gr/assets/results/753%CE%9A4653%CE%A0%CE%93-859.pdf?fbclid=IwAR0EM3aMRNliEnCNZ9vWS_d3U_z-TEYrDW0UegV0TfbfV_Agwk6ggujZgbo
- ΑΛΙΕΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΑΡΧΙΠΕΛΑΓΟΣ : <http://archipelago.gr/prostatevomena-idi-petrosolines-pines/>
<http://archipelago.gr/ekpempoun-sos-gia-ta-psaria-sto-egeo/>

